

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

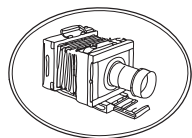
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Walter Swarofsky

Harald Krogh

Robot

Photosynthesis

Peter Kardon

SÆLG DINE GAMLE KAMERAER TIL ONE OF MANY CAMERAS

VI KØBER HELE SAMLINGER KONTANT – OG GIVER DE BEDSTE PRISER

ÅBNINGSTIDER: TIRSDAG – FREDAG FRA 1200–1700 & LØRDAG FRA 1100–1600
ONE OF MANY CAMERAS · GRÅBRØDRE TORV 4 · 1154 KØBENHAVN K · TLF 3514 7258
WWW.ONEOFMANYCAMERAS.COM · WWW.FACEBOOK.COM/ONEOFMANYCAMERAS
EMAIL: CONTACT@ONEOFMANYCAMERAS.COM

Indhold

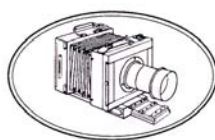
- 5 Walter Swarofsky
Bernd K. Otto
- 12 Harald Krogh
Ann Vibeke Knudsen
- 18 En historie om Robot
Klaus-Eckard Riess
- 26 Photosynthesis
Natalie Iwanycki Ahlstrand og Bjarke Ahlstrand
- 32 Peter Kardon
Jørn Jørs Pedersen
- 38 Billedgruppen
Gerhard Ryding
- 42 Bog- & Udstillingsomtale
Tune Laug
- 43 Medlemsorientering
Tune Laug
- 47 Anvisningssalg
Jesper Bruus Pedersen og Andreas Trier Mørch

Forside

LINHOF UR-TECHNIKA, 1936

Dette tunge, brugte 9x12cm storformatkamera fra Linhof i München har været det københavnske politis kamera til politiets fotoarkiv!

Planten "Euphorbia geroldii" stammer fra Madagaskar og er truet i den frie natur. Hos os blomstrer den næsten uafbrudt.

Dansk Fotohistorisk Selskab

*Sakskøbing Havn med dampskibspakhuset til venstre
og torpedobåde af Springerens-klassen.*

5. Narhvalen, 6. Havhesten og 7. Søhunden.

Foto: Harald Krogh, 1920'erne.

Walter Swarofsky

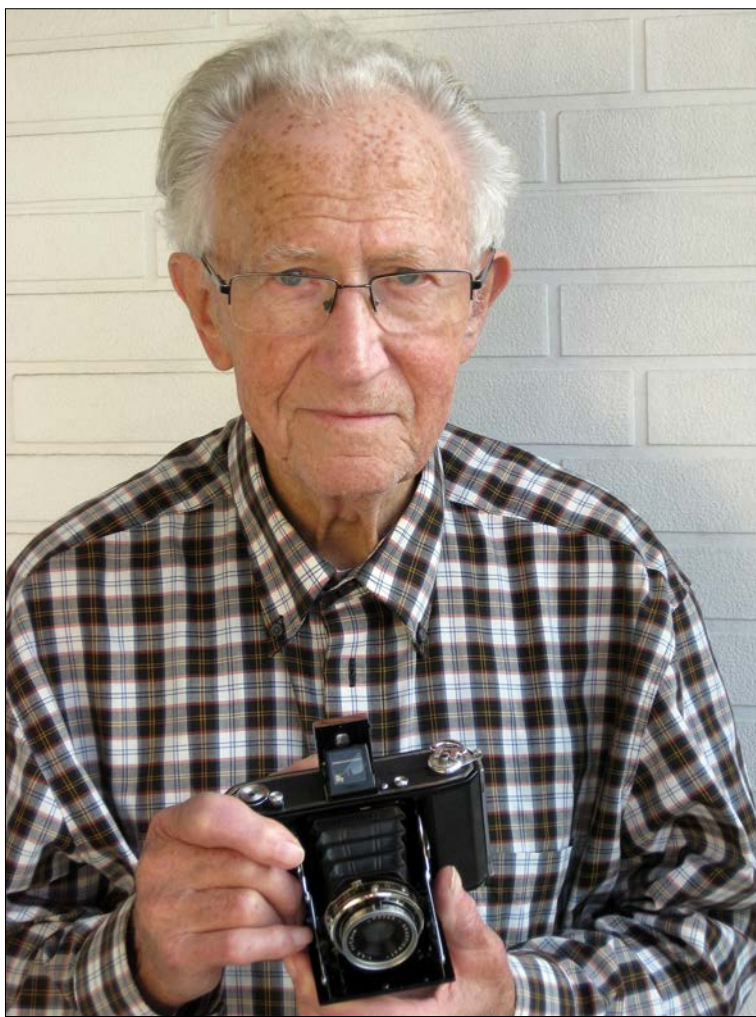
Et liv for fotografien

Bernd K. Otto

Oversat og bearbejdet for OBJEKTIV af Klaus-Eckard Riess.

Da Bernd K. Otto i 1999 startede på sine undersøgelser vedrørende Zeiss Ikon Icarex, fandt han det meningsfuldt at optage kontakt med kameraets konstruktør Walter Swarofsky. Førstehåndsoplysninger om udviklingen af et kamera er altid af meget stor værdi. Swarofsky havde rundet de 90 år og viste stor og venlig imødekommenhed ved at fortælle om sit arbejdslivs forskellige stationer.

Walter Swarofsky blev født den 14. januar 1928 i Reichenberg, som i dag hedder Liberec og ligger i det nuværende Tjekkiet tæt ved grænsen til Tyskland. Walters far arbejdede som værkfører i en stor tekstilfabrik. Selv efter at tyskerne var marcheret ind i Sudeterlandet i efteråret 1938, fungerede skolevæsenet stort set fortsat som det havde gjort, da Tjekkoslaviet endnu var en del af det østrig-ungarske monarki. Walter absolverede skolen med glans og fortsatte med et ingeniørstudium. Dette endte abrupt, da han i en alder af kun seksten skulle aflægge tjeneste i den såkaldte "Arbeitsdienst". Et halvt år senere, i slutningen af 1944, fulgte indkaldelsen til pansertropperne. I Februar 1945 blev han kommanderet afsted til et officerskursus i Lindau ved Bodensøen, og så sent som den 15. april 1945 fik han marchordre til Senftenberg som kompagnie-

Walter Swarofsky med sit Zeiss Ikon Ikonta 6x6 med No-var-Anastigmat 4,5/7,5cm, som han fik i en alder af ti år, og havde til sine dages ende.

nichef i "Volkssturm". Ad omveje nåede han hjem, hvor han straks blev indlagt på militærhospitalet og opereret for en skade, han havde pådraget sig på officersskolen. Russerne var ved at nærme sig, og efter den tyske kapitulation overtog tjekiske partisaner egnen omkring Reichenbach. I november 1945 blev alle tyskere fordrevet fra deres hjem. Walters familie

kørte sammen med naboerne på en traktor med alt deres habengut mod nord for at lande i en karantænestation ved Köthen i Sachsen-Anhalt.

En ny begyndelse i Jena

På en vens anbefaling søgte Walter Swarofsky en arbejdsplads hos Carl Zeiss i Jena. Han var så heldig, at han trods sine kun 18 år fik ansættelse i afdelingen for måleapparater fra den 1. maj 1946. Foreløbig gik arbejdet i første omgang dog ud på at demontere hele fabrikken til borttransport til Sovjetunionen, hvortil russerne også deporterede omkring 300 teknikere. Tre konstruktører fra Walters afdeling måtte også tage østpå. Allerede første dag havde den russiske leder af demontagekompagniet spurgt Walter Swarofsky om hans navn. Da han hørte det, svarede han spontant: *du brigadier!* Takket være sit navn fik

Walter Swarofsky hos Carl Zeiss Jena ca. 1947. Han ser temmelig opgivende ud efter at have været med til den næsten totale demontage af virksomheden.

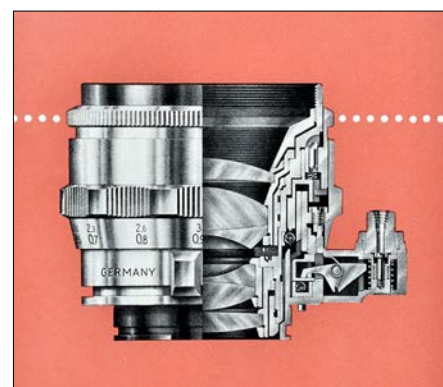
Walter nu ansvaret for demontagen af konstruktionsafdelingen. Det var et tilfælde, at hans senere chef også var i denne brigade. I februar 1947 hentede han Swarofsky til genopbygningen af sin konstruktionsafdeling "Photo und Objektive". Som krigsskadeerstatning krævede russerne levering af objektiver til den nyopstartede Contax/Kiev-produktion. Med relativt enkle maskiner skabte man nye arbejdspladser. Men de første uger blev konstruktørerne nødt til at arbejde hjemme, fordi også radiatorerne var blevet demonteret og der herskede temperaturer på minus 20 grader i virksomheden. Ligeledes var tegnebrætter og de gamle konstruktionstegninger på vej til Rusland, hvilket skabte et gevaldigt tryk på genskabelsen af produktionsdokumenterne.

Walter Swarofskys første opgave var at udvikle forvalgblænder og springblænder inden for objektivproduktionen til spejlflekskameraerne Exakta, Praktica og Contax S. Objektiver som Flektogon 2,8/35 mm og Biometer

2,8/80 mm samt prisme-søgere til SLR-kameraer og søgersystemer til Arri-flex blev forberedt til produktionen. Walter Swarofsky var i stand til at anmelde flere egne patenter. Hans udvikling af objektivtilslutningen til Praktina kameraet formidlede ham et indblik i SLR-teknikken, hvilket kom ham til gavn i hans senere arbejdsliv.

Walter ser lyst på fremtiden, ca. 1948/49 i Jena.

Snittegning af et Exakta Biotar 2/58mm med springblænde.

I 1950 blev han gift med sin kone Ilse, der var sekretær for borgmesteren. Under et senere besøg i Vesttyskland fik han tilbudt et konstruktørjob hos Voigtländer i Braunschweig. I første omgang vendte han hjem til Jena, for i al hemmelighed at forberede flytningen. Den 1. oktober 1954 kunne Walter Swarofsky så begynde hos Voigtländer, der straks stillede ham en bolig til rådighed. Som flygtning fra Sudeterland var han i 1946 startet hos Carl Zeiss i Jena, og nu forlod han det igen som DDR-flygtning otte år senere.

Udviklingsarbejde hos Voigtländer

Swarofskys første indtryk i Voigtländers nye konstruktionsafdeling var, at han skulle skrue ned for sit vante arbejds-tempo. Der var god mulighed for at se sig omkring hos kollegerne og få et indtryk af de igangværende udviklinger. Sin egen hobby, designet af et spejlrefleks-kamera, fik han derfor god tid til at tænke over. Men et sådant stod åbenbart ikke på firmaets program. Til gengæld opdagede han, at man i et andet lokale eksperimenterede med en spaltelukker bestående af skydelameller i metal. Den var endnu ikke brugbar, men med tiden lykkedes det Walter Swarofsky at fjerne de principielle fejl og få mekanismen til at fungere perfekt. Allerede på dette tidspunkt var han klar over, at det måtte blive fremtidens uundværlige lukkersystem. Men denne vej kunne Zeiss-gruppens lukker-producenter Deckel/Compur og Gauthier/Prontor ikke beslutte sig til at gå. Det blev de japanske firmaer Copal og Seiko, som kom til at realisere idéen.

Den 13. august 1955 startede Walter Swarofsky udviklingen af et spejlrefleks-kamera med en spaltelukker af metal-lameller. I begyndelsen af 1958 viste han den første udgave af typen "132" til Voigtländers ledelse. Efter endnu en grundig gennemgang og forbedringer var kameraet helt færdigt i april 1958. Alt i alt bestod det af 607 enkeltdele. I maj 1959 tog Voigtländers chef Dr. Bihlmaier et eksemplar samt en arbejdsmappe med forklarende optagelser, beskrivelser og skemategninger af kameraet med til et bestyrelsesmøde hos Zeiss Ikon AG i Stuttgart, for at få det frigivet til produk-

Walter Swarofskys epokegørende prototype Voigtländer "132", som blev forkastet af bestyrelsen hos Zeiss Ikon AG i Stuttgart.

Voigtländer Ultramatic, 1961. Walter Swarofsky kaldte kameraet "Ultra Dramatik".

tion. Men dér var udviklingen af Contarex netop blevet afsluttet. Et måske bedre SLR fra søsterfirmaet Voigtlander på markedet på samme tidspunkt ville man på ingen måde acceptere. Som vi ved i dag, så var Walter Swarofskys prototype dengang alle andre kameraer langt overlegen, og den havde tilmed et ret elegant udseende. Det moderne kamerahus havde ingen fremspringende betjeningslementer og var udstyret med TTL-belysningsmåling, der fungerede hvad enten man benyttede prisme- eller skaktsøger. Dette muliggjordes ved indskydning af en CdS-fotocelle i strålegangen. To-lamel-spaltelukkeren havde lukkertider fra 1 til 1/1000 sek. samt B. X-synkrontiden var på 1/100 sek. Filmtrykpladen bestod af glas, og bagklædningen kunne tages af. Til en pris på under 1.000 DM ville dette kamera have været uden konkurrence, og med det rigtige navn vel også have haft en chance på verdensmarkedet.

Efter afvisningen af denne innovative konstruktion forventede Voigtlanders bestyrelse, at Swarofsky udviklede et SLR-centrallukkerkamera med belysningsautomatik under anvendelse af Bessamatic'ens objektivrække. Da der ikke stod en centrallukker med tidsautomatik til rådighed, blev en indviklet blænderautomatik den eneste mulighed. Men heller ikke dette var Compur-vekselfatningen forberedt på. Swarofsky og hans kolleger blev nødt til at udvikle en kompliceret og sårbar konstruktion. Efter at kamerahuset havde fået sin endelige form og skulle frigives til produktion, kom en ny besked fra Zeiss Ikon's bestyrelse i Stuttgart, at kameraet ikke måtte fremstilles uden tilbagespringende spejl. For at komme dette næsten urimelige krav i møde, søgte Swarofsky efter nye løsninger og foreslog at erstatte Compur-lukkeren med Pronator, da denne krævede færre kræfter for at blive spændt. Også dette blev afslået, fordi udnyttelsen af Compur fabrikkens kapacitet stod i forgrunden. Som sagt, i alle afgørelser havde Stuttgart det sidste ord.

Fra 1961 til 1964 producerede Voigtlander AG i alt 35.000 stk. af det nye Ultramatic med returnerende spejl. "Ultra-

Dramatik" kaldte Walter Swarofsky kameraet. Af det efterfølgende Ultramatic CS med TTL-belysningsautomatik blev der fra 1965 til 1966 kun fremstillet 10.000 eksemplarer. Stiltiende havde man udeladt det tilbageklappende, problematiske spejl. Til gengæld fungerede kameraet problemløst.

Walter Swarofskys næste opgave hos Voigtlander var udviklingen af SLR-kameraet Bessaflex. Det var vanskeligt, fordi Zeiss Ikon AG allerede fra starten fastsatte udsalgsprisen til 400 DM inklusiv normalobjektivet Color-Pantar 2,8/50 mm. Næsten alle af Swarofskys kolleger mente, at det ikke kunne lade sig realisere og at han slet ikke behøvede at begynde. Udviklingen blev mere regneopgave end konstruktion, og lukkeren måtte udvikles helt fra bunden af. Imod forventning lykkedes det at overholde den af Zeiss Ikon fastsatte pris. Kameraet blev skabt i den for Voigtlander typiske lille og afrundede form. Men da det var færdigt, var der pludseligt ingen der interesserede sig for dette kamera mere, og det forsvandt i næsten to år i Walter Swarofskys skrivebordskuffe.

Som det er blevet beskrevet tidligere, så købte Carl Zeiss Stiftelsen i maj 1956 Voigtlanders aktiepakke fra Schering koncernen. Derved forærede Carl Zeiss Oberkochen en ny søster til sit datterselskab Zeiss Ikon AG og lod derefter i henved ti år begge firmaer konkurrere ved

Prototypen Bessaflex blev heller ikke godkendt og måtte vandre ned i skrivebordsskuffen.

siden af hinanden. Vel at mærke hørte begge virksomheder dengang til de førende i branchen. Først da der i august 1965 viste sig tegn på stagnation, beordrede Carl Zeiss Stiftelsen sammenlægningen til *Zeiss Ikon-Voigtlander Vertriebsgesellschaft mbH* med sæde i Stuttgart. Nu dukkede i Braunschweig en fra Stuttgart udsendt udviklingschef op, som ønskede at se Bessaflexen og tog beslutning om kameraets produktion. Men det elegante Voigtlander kamerahus faldt ikke i direktør Küppenbenders smag, og Swarofsky måtte på korteste tid anbringe kameraets indmad i Zeiss Ikons elskede "Contax-brikettform". Heller ikke navnet Bessaflex blev accepteret. Først valgte man navnet Contarex-Standard, for til sidst at beslutte sig for betegnelsen Icarex.

Det nye SLR blev til at begynde med monteret i både Stuttgart og Braunschweig, for at udnytte begge fabrikkers kapacitet. Dog erkendte man, at det ikke var den rigtige vej at gå, og koncentrerede derefter produktionen af Icarex i Braunschweig. Da kameraet besad sin egen Bessaflex/Icarex-bajonet, var brugerne henvist til et begrænset udvalg af objektiver. Derfor kom man et kundekrav i møde og begynde fra 1969 også at tilbyde Icarex 35 TM med det hos talrige andre fabrikker populære M42x1 objektivevind. Icarex 35 S blev udstyret med et fastindbygget prisme og en TTL-belysningsmåler, der fungerede ved ar-

bejdsblænden. Det sidste var utidssvarende, hvorfor Walter Swarofsky udviklede kameraet videre til ZEISS IKON SL 706 med TTL-måling ved fuld åben blænde. Men løbet var kørt. Zeiss Ikon lukkede og slukkede inden kameraet kunne præsenteres. Ikke længe efter lukkede også Voigtlander i Braunschweig. Walter Swarofsky kunne dog lige nå at få fejringen af sit 25-års arbejdsjubiléum med. Det er vigtigt at fortælle, at han i det private altid havde bestræbt sig på at fotografere med sine egne konstruktioner for få dem afprøvet i praksis.

Domnick 2 Cassetten-Camera

Walter Swarofsky var nu 44 år gammel og endnu langt fra pensionistalderen. Firmaet Rollei købte alt værktøj til fremstillingen af Zeiss Ikon SL 706 og af det kompakte S 310/312. Og kameraernes konstruktør købte Rollei også med. Han fortsatte "næsten" uden afbrydelse og behøvede ikke engang at flytte, fordi Rollei AG også producerede i Braunschweig. Dette lille "næsten" står for en kort overgangstid, hvor Swarofsky skulle være med til at udvikle en helt ny slags kamera. Idéen til verdens første 2-Cassette-Camera fødtes af filmmanden Hans Domnick under dennes optagelser til filmen *"Panamerica - Traumstrasse der*

Bessaflex fik senere Zeiss Ikons elskede "brikett-outfit" og blev lanceret som Icarex.

T.v. ses bunden af Icarex prototype med Walter Swarofskys egenhændige signatur.

T.h. Icarex 35 CS med Color-Pantar 2,8/50 mm.

Welt". Han drømte om et kamera, der skulle kunne lades med to kassetter, for at have to forskellige film i kameraet på én gang. Firma Bertram leverede belysningsmåleren, Carl Zeiss Oberkochen beregnede de udskiftelige specialobjektiver, centrallukkeren kom fra Copal, og Siemens stod for den elektronisk styrede filmtransport. Vistnok blev det til 10 forsøgskameraer, som skulle vises på photokina 1972. Det blev ingen succes. Ingen ved i dag, hvor kameraerne kan være blevet af.

(Se også *Objektiv* nr.141 side 22).

Walter Swarofskys tid hos Rollei

Efter at være begyndt hos Rollei, fik Walter Swarofsky til opgave at videreudvikle SL 706, som nu skulle til at hedde VSL 1. Udformningen blev ændret lidt og kameraet fik en lukkertidsautomatik. Kollegerne ændrede objektivbajonetten, sådan at Zeiss HFT-objektiverne fra Rollei SL-35 kunne benyttes. Dog havde man overset, at objektivernes nedblænding var for langsom i forhold til mekanismen i SL 706, hvilket resulterede i overbelyste billeder. Problemet, som man først blev klar over pga. kundereklamationer, løstes ved at montere et lille hemværk i kameraet. Til gengæld gjorde det kameraet langsommere, hvilket kunne være en manko ved sportsoptagelser. For Swarofsky var tiden hos Rollei interessant og afvekslende, bl.a. fordi han også blev udsendt til fabrikken i Singapore. Men Rolleis nedtur var ikke til at stoppe, og i 1981 var det slut.

Domnick 2-Cassetten-Camera på photokina 1972. Kameraet forblev at dyrt flop.

Das neuartige Anzeigesystem

Die Filmempfindlichkeit (DIN/ASA) wird auf der Cassette eingestellt. Sie überträgt sich automatisch auf die elektronisch gesteuerte Belichtungsmessung mit extrem hohem Meßumfang (0,1 asb bis 100 000 asb). Das Filmzählwerk ist zur problemlosen Ablesung als Ziffernblatt mit Zeiger ausgebildet. Farbfelder mit veränderlicher Anzeige kennzeichnen die eingelegten Filmsorten.

Voigtlander VSL 1 var en videreudvikling af Zeiss Ikons sidste kamera SL 706 med TTL-måling ved fuld åben blænde.

© Leif Johansen .

Rolleiflex SL 35 M med lukkertidsautomatik, svarende til Voigtlander VSL 2. Walter Swarofsky blev flere gange udsendt til Singapore for at kontrollere produktionen.

© Leif Johansen .

Leica R6, det hos mange fotografer populære SLR-kamera med mekanisk spaltelukker.

© One Of Many Cameras .

Afgørelsen for Leitz

Tre nye arbejdsgivere kunne Walter Swarofsky nu vælge imellem - Carl Zeiss i Oberkochen, Rodenstock i München og Leitz i Wetzlar. Han valgte det sidste. Det var hans drøm, endnu engang at få lov til at udvikle et kamera. På denne tid kom Leitz ud for mange reklamationer på Leica R4. Swarofsky skulle tage sig af sagen og fandt ud af, at der i et tilsvarende Minolta XD7 sad en lille ekstra printplade, som forårsage-

de alle problemerne. Efter adskillige ændringer lykkedes det at stabilisere Leica R4 kameraets funktioner. Ud fra erkendelsen af elektronikkens svagheder opstod kravet om en "kameraudvikling tilbage til rødderne". Det fik Walter Swarofsky til at konstruere Leica R6 med mekanisk styret spaltelukker. Kameraet blev en stor succes hos professionelle Leica-fans og holdt sig længe på markedet.

Med denne konstruktion sluttede Walter Swarofskys arbejdsliv. Efter 42 virksomme og afvekslingsrige år gik han den 30. juni 1988 på pension. Ved afskedsfesten overrakte man ham en mindeplade, hvor profilen af et Leica R4 pyntede i midten og alle hans professionelle stationer var indgraveret rundt om.

Walter Swarofsky hos Leitz med Leica R4 i hånden og på tegnebrættet.

Harald Krogh

Guldsmed, urmager og amatørfotograf fra Sakskøbing - og Bogø

Ann Vibeke Knudsen

En anonym negativsamling fra Bogø - som ikke havde noget med Bogø at gøre.

Christian Bille Nielsen fra Bogø overlod mig for nogle år siden en samling fotografiske glasplader og andre negativer. De havde i mange år stået på et loft på Bogø, på ejendommen Bogø Hovedgade 122, som fra 1932 rummede et Tatol-Udsalg. Forskellige efterfølgende ejere af huset havde ladet de tunge glasplader stå, indtil nogen endelig i

Bogø Hovedgade 122 med Tatol-Udsalg, foto Odense Luftfoto 1951. Ægteparret Harald og Laura Krogh flyttede ind i det nybyggede hus midt i billedet ved årsskiftet 1931-1932 og boede her, til de i 1940 oplevede den sorg, at deres yngste søn omkom i et skibsforslis med et norsk skib. Kort efter flyttede de til Nykøbing Falster, hvor Harald Krogh døde i april 1942. Laura Krogh døde i juni 1958. Harald Kroghs glasnegativer blev efterladt i huset på Bogø.

1991 overlod dem til et loppemarked. Men der var ingen købere. Christian Bille Nielsen synes ikke de blot skulle smides ud, så han tog dem med sig hjem.

Men en dag skulle der også ryddes op hos ham - og ved tilfældighedernes spil havnede de på min "fotohistoriske" arbejdsplads på Bornholm.

Problemet for Christian Bille Nielsen var jo, at billederne ikke havde noget med Bogø at gøre. Fotografen havde opholdt sig helt andre steder i Danmark og slet ikke på Bogø, i hvert fald hvad billederne angik. Når man skal bedømme negativer, er det besværligt at bestemme motiverne, for samlingen rummede ikke positiver, altså kopier af pladerne.

Hvem fotografen var vidste man ikke på Bogø, der var ingen oplysninger om, at der havde boet en fotograf i huset med Tatol-Udsalg.

Der er flere hundrede glasplader og celluloidnegativer i samlingen. Fra ca. 1909 til 1920'erne. Det er en amatørfotograf, der har taget billederne, og der gemmer sig - som altid i den slags samlinger - en verden og en ordløs fortælling, som det er en udfordring at få fortalt. Der er billeder af venner, af familie, af de steder fotografen kom, af håndværkere - og begivenheder. Billederne er helt tydeligt taget af en amatørfotograf, der er skæve billeder og kiksere, men der er også overvældende gode motiver, taget af en fotograf med godt øje for et godt motiv.

Jeg modtog samlingen i 2004, og jeg blev hurtigt klar over, at de fleste af billederne stammer fra Lolland, især Sakskøbing og egnen deromkring. Men der var også mange lidt ældre billeder fra Jylland og især fra Odense, og desuden en mængde billeder af unge mennesker. Og der var ældre billeder,

der måtte være taget på rejser i Danmark. De mange Sakskøbing-billeder fortalte, at fotografen måtte være derfra. Men hvem var han?

Guldsmed Harald Krogh, 1889-1942

Efter at have skannet en stor del af de mange negativer, blev vi efterhånden klar over, at den halvprofessionelle fotograf kun kunne være guldsmed Harald Krogh fra Sakskøbing. Han led den ulykkelige skæbne at blive blind - kunne vi se af en folketælling fra 1940 - og derfor bosatte familien sig på Bogø. Formentlig fordi de med gode menneskers hjælp havde fået mulighed for at åbne et Tatol-Udsalg (en slags forløber for vor tids Matas) i et nybygget hus, og det har kunnet give dem en indtægt, nu hvor guldsmedeforretningen måtte opgives.

Harald Josef Krogh var født 20. marts 1889 i Vejleby, Ryde Station på Syd-Lolland. Forældrene var skomager, senere høker Hans Peter Larsen Krogh og Sine, født Hansen. Harald Krogh blev gift i 1914 i Vordingborg med Laura Hansine, født 18. august 1887 i Torpet ved Ringsted. De fik tre børn, Inger, født 11. oktober 1917, Eigil, født 26. februar 1919 og Hans, født 19. november 1922, alle i Sakskøbing.

Glasnegativerne var stadig pakket i de originale papæsker og heldigvis kunne man tyde nogle håndskrevne årstal på nogle af æskeerne.

Som ung i FDF og KFUM?

Harald Krogh må have lært sig at fotografere i sine meget unge dage. Hvor han blev udlært som guldsmed ved vi ikke, og hvor han aftjente sin værnepligt heller ikke, men af de mange billeder fremgår det, at han i årene omkring 1910 var tæt knyttet til arbejdet i FDF og KFUM. Man kunne næsten forestille sig, at han har været ansat et af stederne. Der er billeder af FDF, Frivilligt Drenges Forbund, der var grundlagt i 1902, næsten fra den tidligste start og der er billeder af KFUM's bygninger i Næstved, Esbjerg og Odense og af utallige møder, især for yngre mænd men også kvinder. Og tydeligvis har de moret sig, der er mange meget herlige billeder i samlingen. Men ingen har kunnet genkende disse billeder - og personerne på dem. Og dog!

Blot et billede blev genkendt!

De mange billeder af unge mennesker må dateres til årene omkring 1910, hvor de store damehatte var største mode. Den slags billeder bliver sædvanligvis aldrig identificeret. MEN her gjorde det! Lokalhistoriker Per Vig i Skjern var nær faldet af skrivebordsstolen - fortæller han - da han så billedet (med en fotograf forrest): "Billedet med den store flok unge mennesker har jeg også. Eller rettere. Jeg har et billede med akkurat de samme personer. Og jeg kender tre af dem: Parret, som ligger foran, er Anna Friis og Anton Lauridsen Vig. Han er min bedstefars bror, og parret blev gift i 1912. Damen i den hvide bluse er Antons søster, Sidsel Lauridsen Vig. Og som I skriver, må fotografen have været tæt knyttet til FDF og KFUM og K. Og det passer rigtig fint med Anna og Anton Vig. Anna Vig var i 1913 med til at starte KFUM i Bølling ved Skjern. Billedet må være taget mellem 1910 og 1912, og stedet er sikkert Esbjerg".

Harald Krogh i Sakskøbing 1916-1931

Der er ingen tvivl om, at "vores" fotograf er Harald Krogh, der i 1916 etablerede sig i Brogade i Sakskøbing som guldsmed og urmager, og at han havde fotografiet som sin store hobby. Sakskøbings Lokalhistoriske Arkiv kiggede os over skulderen og kunne stedfæste mange af billederne.

Et af Harald Kroghs billeder af unge FDF'ere. I en båd et sted. Om stifteren af FDF, arkitekt Holger Tornøe er en af de unge mænd, får vi næppe at vide.

En fotograf ser vi her. Er det mon fotografen Harald Krogh, der sidder med et kamera? Billedet er blevet identificeret og menes at være taget i Esbjerg omkring 1910.

Mon ikke det er spejdere eller FDF'ere, som Harald Krogh her har forevigt på Torvet i Sakskøbing. Den høje bygning er Teknisk Skole, som blev revet ned i 1977.

*På cykel i det lollandske landskab med en af
egnens fine, hollandske møller i baggrunden.*

*Udsigten fra Bregninge Kirke på Tåsinge, med
udsigt over det fynske Øhav.*

Guldsmed og urmager Harald Krogh kan vi følge gennem de lokale aviser. Han var en flittig annoncør i de år, han havde sin sølvsmedebutik og -værksted i byen. Den første annonce indrykkede han i Lolland-Falsters Stifts-Tidende 14. december 1915. Her kan vi læse, at han overtog guldsmed P. Hjelmers forretning med overtagelse 15. februar 1916. Sidste annonce, der indtil nu er fundet, er fra december 1927. Da Harald Krogh vel fra da af langsomt mistede sit syn, flyttede familien til Bogø, men dog først efter dat-teren Ingers konfirmation 4.10.1931 i Sakskøbing. De to sønner blev konfirmeret på Bogø.

På Bogø og i Nykøbing Falster

Harald og Laura Krogh fik knap ti år på Bogø. Deres yngste søn, Hans blev des-værre den første der døde. Han mistede livet, da han i 1940 sejlede med det norske dampskib Gudveig, der 25. januar 1940 blev torpederet på rejse fra Newcastle til Oslo med kul. Den ulykke fik

Her har Krogh fotograferet en transport af et damplokomotiv. Muligvis i forbindelse med et dæmningsarbejde i Majbølle Nor, ca. 1923.

ægteparret til at flytte til Nykøbing Falster. De to ældste børn var da bosiddende i København. Blot halvandet år efter døde Harald Krogh og Laura Krogh levede de næste 16 år som enke på Falster. Hun var en venlig og charmerende dame, der havde nemt ved at komme i kontakt med sine medmennesker - kan vi læse i nekrologen i Landbrugernes Dagblad, Maribo, 2. juni 1958.

Men det, som vel kan regnes for Harald Kroghs livsværk - det som gør, at han vil blive husket - er hans samling af negativer, fotograferet mellem ca. 1909 og 1927. Dem efterlod familien i huset på Bogø i 1940 da de flyttede - og først 50 år efter ryddede en senere ejer op. Og endnu lidt over ti år skulle der gå, før ne-

Brylluppet skal foreviges. Fotografen fotograferer fotografen - og selvfølgelig brudeparret og gæsterne.

Dynerne skal bankes og børstes.

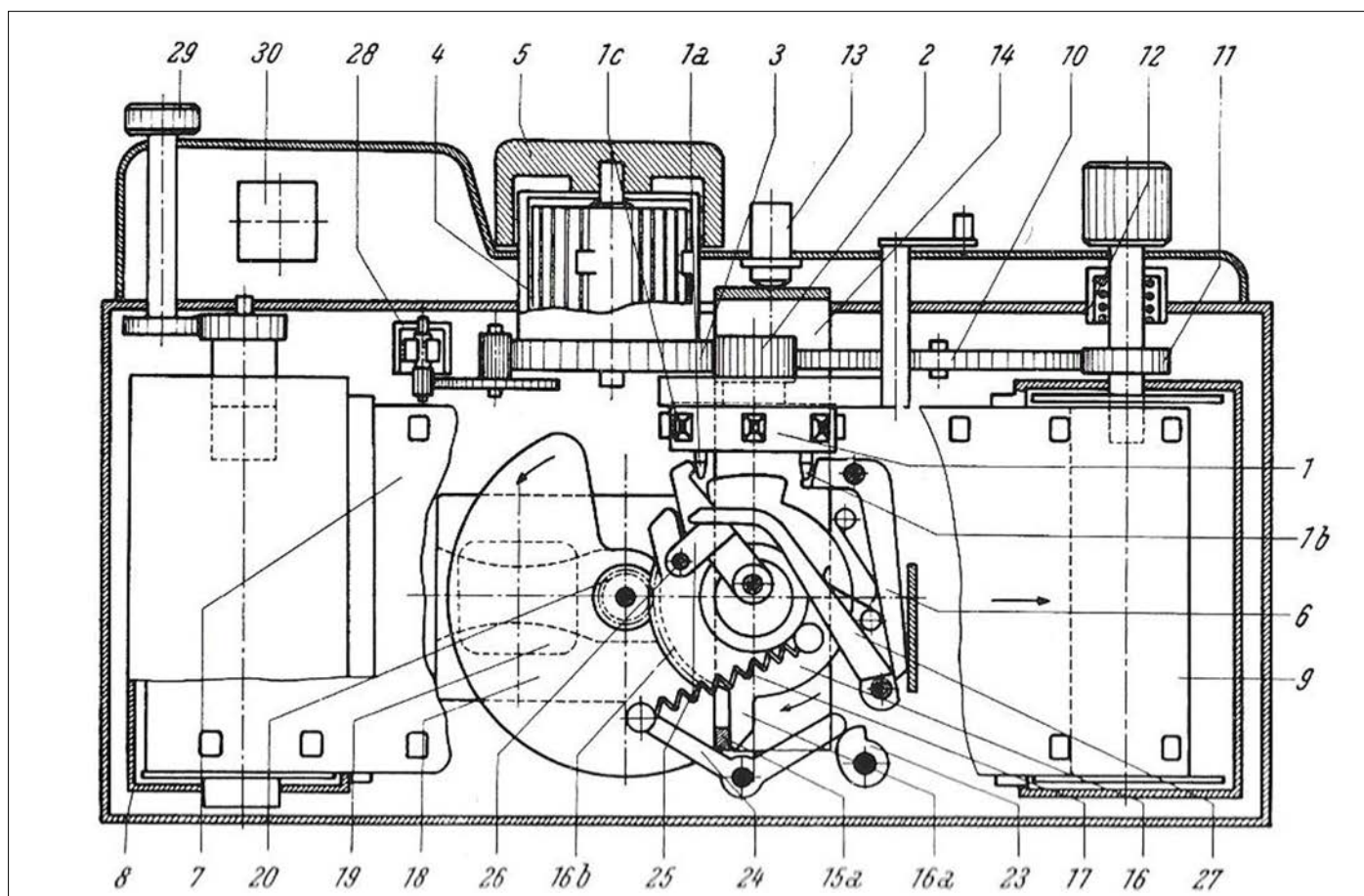
gativerne blev støvet af, kopieret og - undersøgt og nydt! De repræsenterer et lille stykke af vores kulturhistorie, og der er meget, de endnu vil kunne fortælle, men i første omgang kom der denne lille historie ud af negativerne.

Kilder: Folketællinger, lokale aviser og mundtlige fortællinger fra Bogø. Tak til Mia Dahl Gerdrup, Bogø og René Allan Larsen, Sakskøbing for udredning af personalhistorien. Tak til Christian Bille Nielsen for at have passet på samlingen. Hele samlingen er tilgængelig på: <https://www.fotohistorie.com/krogh-harald-glaspladesamling.html>

En historie om Robot

Klaus-Eckard Riess

med input fra François Marchetti og Leif Johansen

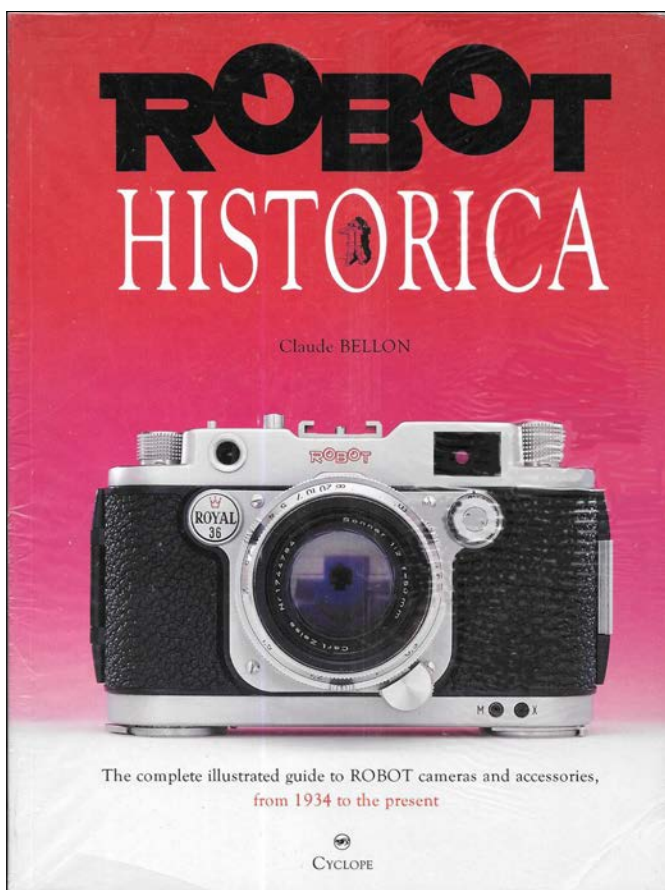
Besyderlig nok har vort ellers udmærkede blad 'Objektiv' aldrig nogensinde fortalt den spændende historie om Robot. Men for nylig kom den næsten vandrende af sig selv, eller snarere flyvende med posten, da François Marchetti erhvervede et Robot Royal kamera på en fransk kameraauktion. I forvejen har han i sine gemmer både Robot II, Robot Star I og Robot Star II.

ROBOT

Jeg gav mig til at fotografere hele herligheden med den gode mulighed for at kunne anvende billederne uden spekulation om copyright. Desuden er François i besiddelse af den gennemillustrerede bog

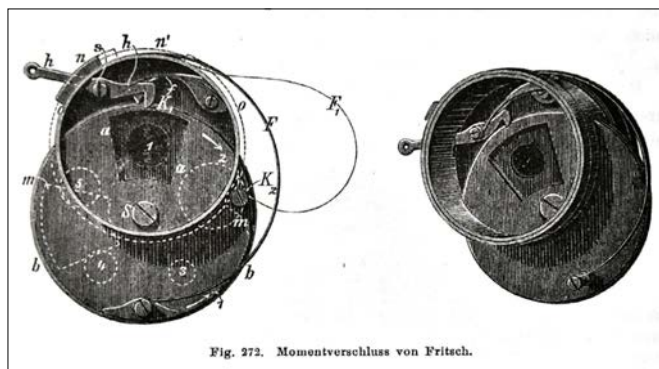
*Snittegning af Robot Star I.
Fra Stüper "Die photographische
Kamera" 1962.*

'ROBOT HISTORICA' af Claude Bellon, og det sågar med forfatterens personlige dedikation og en mundtlig tilladelse til at betjene sig frit af bogens indhold.

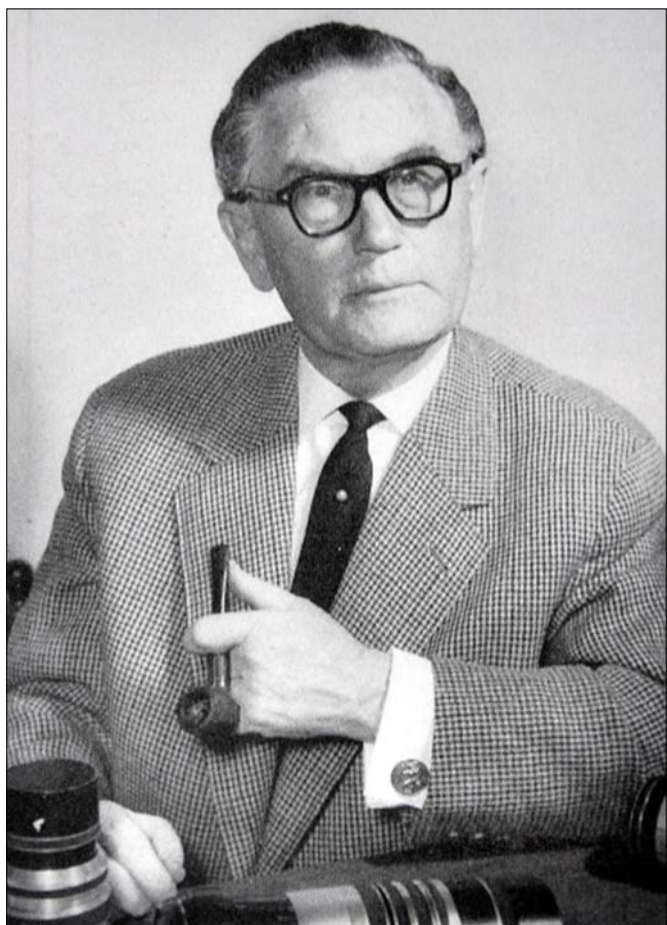
En rigt illustreret og meget oplysende bog af Claude Bellon. Alle billeder uden anført oprindelse er fra denne bog.

Tilfældet vil, at Leif Johansen ligeledes er blevet inspireret til en lille artikel om Robot med udgangspunkt i hans eget Robot Star II, som han har givet betegnelsen 'En tung lille stjerne!' Leif føler en fornemmelse for kameraets slægtskab med de gamle Tenax I og Tenax II fra Zeiss Ikon i Dresden. Godt nok er de ikke udstyret med fjederværk og rotationslukker, men har dog også format 24x24 mm og er egnede til at tage billeder i serie. Tenax II giver tilmed mulighed for objektivskift. Om Zeiss Ikons konstruktør Hubert Nerwin kan have haft de kun få år ældre, første Robot kameraer i tanker, kan ingen rigtig vide.

Mon Heinz Kilfitt har haft disse gamle rotationslukkere i tankerne?

Fra Dr. Eder "Die Photographische Camera und die Momentapparate" 1892.

Den meget opfindsomme Heinz Kilfitt. (1898 – 1980).

Vi aner heller ikke, om den meget opfindsomme urmager og finmekaniker Heinz Kilfitt har kendt til de tidligste tegninger og beskrivelser af rotationslukkeren, som f.eks. i Dr. Josef Maria Eders 'Ausführliches Handbuch der Photographie' fra 1892.

I hvert fald gav han sig i begyndelsen af 1930'erne til at udvikle et lille handigt kamera af stål, hvis lukker bestod af en roterende skive i lighed med hvad man kendte fra filmkameraer. Han valgte formatet 24x24 mm for at få anbragt flere optagelser på en film og for at befri fotografen for valget mellem tvær- og højformat. Fjederdreven lukkeroptræk og film-

Hans-Heinrich Berning
(*ca. 1909 - ?).

*Robot I på en engelsk reklame
fra 1938.*

fem ikke særlig forskellige versioner. På et fuldt optræk kunne kameraet tage op til 24 billeder i et rap, med en hastighed på ca. 2 b./sekund. Var lukkertiden sat til 1/500 sek., blev det kun til ca. 15 billeder ud i et, fordi denne lukkertid krævede mere fjederspænding. I alt kom der 50 billeder på 35 mm filmen, der måtte sættes i en specialkassette, hvorfra den trækkes over i en modtagerkassette.

Robot I er især kendetegnet ved sin drejelige søger, der gør det mulig at 'fotografere rundt om hjørner'. Desuden er ROBOT I som det eneste af ROBOT kameraerne udstyret med et indvendigt gult/grønt filter, der kan svinges ind i strålegangen.

Salgsprisen lå på omkring de 175 RM, alt efter hvilket Carl Zeiss, Schneider eller Meyer objektiv, der sad skruet ind i 26 mm gevindet. Omkring 1939 blev gevindets stigning ændret fra 0,75 mm til 1 mm. Basismålet fra objektivet til filmplan andrager 31 mm +/- 0,02 mm. Normalbrændvidden for Objektiverne er 30 mm.

1939 blev det første ROBOT afløst af ROBOT II. Kameraet havde fået en grundig overhaling og blev med relativ få ændringer

transport var endnu ikke med i hans første prototype, som han forgæves forsøgte at tilbyde Kodak og Agfa.

Til gengæld kan ideen om at udstyre kameraet med et fjederværk formentlig tilskrives den unge Hans-Heinrich Berning, der med entusiasme gik ind for Kilfitts projekt. Han medbragte også økonomisk støtte fra sin velhavende far, så det blev muligt at stable firma 'OTTO BERNING & CO. Schwelm/Westfalen' på benene. Selve kameraproduktionen fandt dog sted i Düsseldorf. For at sikre kameraet den højeste kvalitet og største driftssikkerhed, lod man de vigtigste enheder fremstille hos specialiserede virksomheder. Således kom fjederværket fra urfabrikken Bäuerle & Söhne i St. Georgen i Schwarzwald og lukkermekanismen fra Alfred Gauthier i Calmbach.

Det første ROBOT (1) kom på markedet i 1934 og blev produceret indtil 1938. Ca. 30.000 stk. blev det til, i

produceret indtil 1952. Søgeren sad nu indenfor det større topdæksel, men kunne alligevel drejes indvendigt til indblik fra siden. Der var blevet monteret en blitztilslutning på fronten, og udskæringen i den roterende lukkerskive havde fået en lidt større og mere afrundet udformning. Til gengæld bortfaldt det indbyggede gult/grønne filter. Kameraet blev også tilbudt med et dobbelt højt fjederværk, som gjorde det muligt at tage alle 50 billeder på filmen efter kun et enkelt optræk.

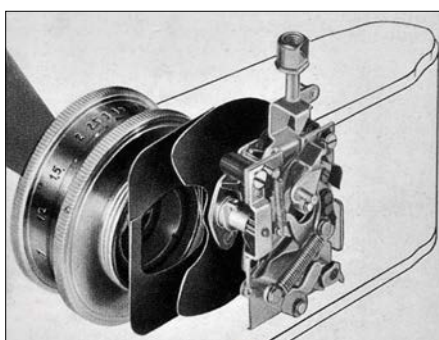
Konstruktøren Heinz Kilfitt, der havde haft en væsentlig andel i udviklingen af ROBOT kameraerne, kvittede allerede i 1938 sin forbindelse til OTTO BERNING & Co. og solgte sine patenter og firmaandele. Virksomheden i Düsseldorf skiftede endnu samme år navn til ROBOT BERNING & CO.

Senere opnåede Heinz Kilfitt berømmelse for konstruktionen af SLR-

Robot II, 1946 – 1950.

© Leif Johansen.

Robot II lukker.

Robot II "Görings Auge".

kameraet Mecaflex samt for sine usædvanlige Kilar objektiver.

ROBOT II kameraet var selvfølgelig noget som det hurtigt voksende tyske militær kunne bruge. Naturligvis gjaldt det først og fremmest Luftwaffe, der fik sin egen sorte model i forskellige versioner. Den blev hurtig kendt som 'Görings øje', og det har sin helt egen historie. En tysk bombeflyver vendte hjem med beretningen om at have sænket det engelske skib 'Royal Eagle'. Flyets besætning blev højt dekoreret, alene for at opmuntre andre til lignende heltegerninger. Desværre for dem viste det sig, at skibet ikke var sunket, men havde klaret sig hjem på egen kraft. Hermann Göring blev stiktosset og krævede fremover fotografiske beviser for den slags sejrsmeldinger.

Da det vestligt beliggende Düsseldorf i 1943 blev udsat for tiltagende bombeangreb og Robot kameraerne blev betragtet som krigsvigtigt materiel, flyttede ROBOT BERNING & Co. produktionen til den

lille landlige by Großschönau i Sachsen. Ligesom i den øvrige tyske industri havde man også her ansat udenlandske tvangsarbejdere og krigsfanger. Men hvor der ellers ofte høres tale om horrible arbejdsforhold og dårlig behandling, må det være gået anderledes menneskeligt til hos ROBOT BERNING i Großschönau. Det bevidner i hvert fald de venlige takkebreve, som russiske og nederlandske fremmedarbejdere lige efter befrielsen i 1945 har sendt til firmaet (kan ses gengivet på en internetside om Robot).

Kort efter krigens slutning blev de kostbare maskiner, værktøjet og tusindvis af kameraer og objektiver læsset på 28 jernbanevogne, for at blive bragt tilbage til Düsseldorf, hvor fabriksbygningen på Aachener Straße kun havde lidt mindre skade. Men absolut intet nåede bestemmelsesstedet. Alt forsvandt åbenbart i den første efterkrigstids tyske ragnarok. Derved blev en omgående ny begyndelse umuliggjort. Det varede

Robot reklame fra krigens tid.

frem til starten af 1947, inden produktionen så småt kunne komme i gang igen, ikke mindst ved hjælp af den engelske besættelsesmagt.

Fra 1951 til 1955 leverede man ROBOT IIa, der var kendetegnet ved en tilbehørsko på topdækslet og blitzkontakt på fronten til både X og F synkronisering.

Robot II "No 17" fra det danske luftvåben.

© Kl.-Riess.

I 1952 købte det danske flyvevåben 200 stk. ROBOT II med højt fjederhus, dvs. med 50 billeder ved et optræk. Alle kameraer fik på topdækslet indridset (ikke rigtig graveret) et vingepar og et nummer. Jeg har fået lov til at tage billeder af nr.17, hvis heldige ejermænd er vor gode ven François Marchetti.

Samme år kom ROBOT STAR I på markedet, hvis mest markante kendetegn var returspolingknappen, som gjorde det muligt at benytte almindelige 35 mm filmpatroner og spole filmen tilbage. På opsamlersiden havde man dog stadig brug for en såkaldt N-kassette. Også dette kamera kunne leveres med dobbelt fjederhus.

1954 så begynderkameraet ROBOT JUNIOR dagens lys, hvor søgeren ikke kunne drejes til siden og returspolingen var sparet væk. Både ROBOT STAR I og ROBOT JUNIOR blev produceret indtil 1960.

Året 1953 bragte en sensation i form af det i sandhed kongelige ROBOT ROYAL. Med årene blev der tale om en hel del versioner, bl.a. fordi kameraet efterhånden kunne leveres i formaterne 24x18 mm, 24x24 mm og 24x36 mm. De to sidstnævnte formater var i produktion helt til 1972.

Allerførst kom grundmodellen ROBOT-ROYAL Mod. III.

Som alle efterfølgende havde den i bunden fået indbygget to fjederdrev, der blev trukket op ved hjælp af et greb på bunddækslet af kamerahuset. Format-

Robot Star I, produceret fra 1952 til 1960.

© Kl.-Riess.

størrelsen bestemte, hvor mange billeder der kunne eksponeres ved et enkelt optræk og med hvilken hastighed. Ved ROBOT-ROYAL 24 var der tale om 24 billeder pr. optræk med en

Robot Royal 36, produceret fra 1955 til 1972. Bemærk kombinationen af bajonet og gevind. © Kl.-Riess.

Robot Star II, produceret fra 1966 til 1968.

© Leif Johansen.

Robot Recorder 24, det danske "Søartilleriet".

Robot Recorder, det svenske "KFI 3" (flyvevåbnet).

Robot Motor-Recorder med filmkassette.

hastighed på 6 billeder/sekund. Alle kameraer udmærkede sig ved en i søgeren integreret afstands-måler (målesøger) og en god og robust objektivtilslutning, der kan ses som en slags kombination af bajonet og objektivevind.

ROBOT-ROYAL Mod. II var uden afstandsmåler og havde skruegevind i stedet for objektivbajonet. Men gevindet svarede til det delvise gevind på de andre objektiver, som derfor alligevel lod sig skrue på. Denne sjældne kamera-model blev kun fremstillet fra 1954 til 1957.

1950'erne og 60'erne var en god tid for ROBOT BERNING & Co. og for firmaets indehaver Hans-Heinrich Berning. Han spillede en betydelig rolle i 'Verband der Deutschen Photographischen Industrie' og som formand for messeudvalget for Photokina.

Med ROBOT Vollautomat STAR II dukkede et nyt og mere afrundet design op i 1958. Der blev tale om to modeller. På den ene sad et hjul inde i siden af topdækslet. Med det trak man kameraet op, som derefter kunne fyre 18 billeder af i rap. Den anden model havde et højt fjederhus på toppen, som kunne præstere 50 billeder efter et optræk.

Begge modeller blev i 1969 afløst af ROBOT STAR 25 og ROBOT STAR 50, som begge fremtrådte i sort lakering. Den første havde igen et hjul i siden af topdækslet og kunne trækkes

op til 25 billeder, og den anden havde fjederhuset ovenpå og klarede 50 billeder. Alle modeller fandtes i forskellige versioner.

I 1954 lancerede man til registreringsopgaver i teknik og videnskab en meget simpel udgave af ROBOT ROYAL, hvor hele topdækslet med afstandsmåler og søger var blevet udeladt. Modellen fik betegnelsen ROBOT RECORDER. Men netop den skulle vise sig at blive grundstenen, som firmaet kom til at bygge fremtiden og overlevelsen på. Allerede i 1957 besluttede Hans-Heinrich Berning sig til at satse på det tekniske fotografi fremover. Fjederdrevet i kameraet blev erstattet af en elektromotor, hvorved kameraet muterede til ROBOT MOTOR RECORDER. Denne kom til at udgøre hjertet i det tekniske udstyr til registrering, optegning af måleværdiger, trafikovervågning og lignende opgaver, hvis udvikling og produktion firma ROBOT BERNING & CO. specialiserede sig i og skabte sig et navn på.

I 1999 blev ROBOT en del af Jenoptik GmbH, som er en efterfølger af Carl Zeiss i Jena.

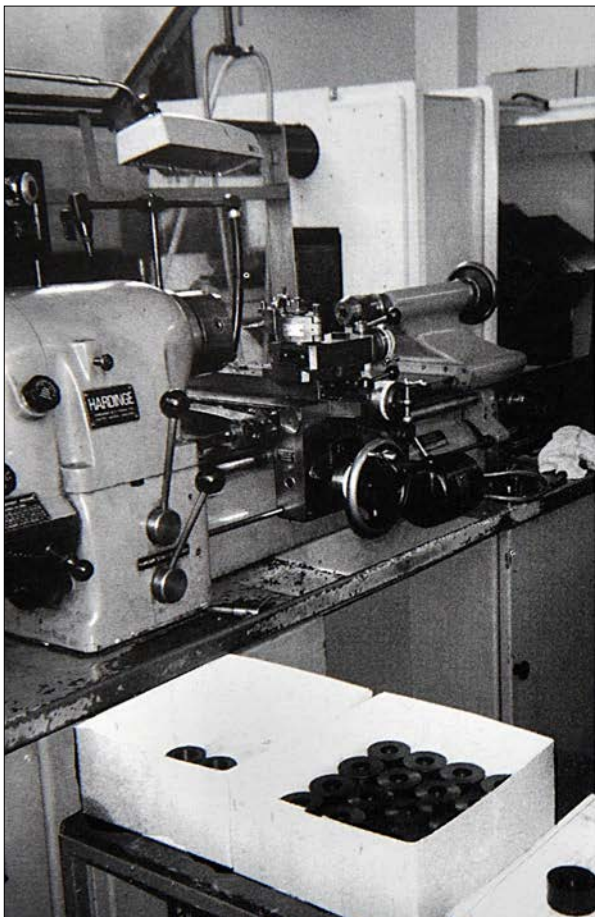
GENERAL TABLE
OF ROBOT CAMERAS AND YEARS MANUFACTURED

Camera Model	Series No. (range)	Series letter	Years manufactured
ROBOT I	1 to 30 000	none	1934 to 1939
ROBOT II (24 exposures)	30 001 to 32 000	B	1939 to 1940
ROBOT II (24 exposures)	32 001 to 35 000	B	1940 to 1941
ROBOT II (24 exposures)	35 002 to 39 000	B	1941 to 1942
ROBOT II (24 exposures)	39 001 to 45 000	B	1942 to 1943
ROBOT II (24 exposures)	45 001 to 51 000	B	1943 to 1944
ROBOT II (24 exposures)	51 001 to 60 000	B	1945
ROBOT II (24 exposures)	60 001 to 100 000	B	1945 to 1952
ROBOT II (24 exposures)	35 000 to 126 000	B	1940 to 1955
ROBOT II LUFTWAFFEN	31 000 to 61 000	F	1939 to 1945
ROBOT IIa	100 000 to 140 000	C	1951 to 1955
ROBOT-STAR I	110 000 to 160 000	D	1952 to 1960
ROBOT JUNIOR	120 000 to 150 000	J	1954 to 1960
ROBOT-STAR II	150 000 to 176 500	L	1958 to 1966
ROBOT-STAR II	176 500 to 190 000	2	1966 to 1968
ROBOT-STAR 25	186 000 to	2	1969 to present
ROBOT-STAR 50	186 000 to	2	1969 to present
ROBOT-ROYAL Mod. III	110 000 to 155 000	G	1953 to 1957
ROBOT-ROYAL Mod. II	110 000 to 155 000	H	1954 to 1957
ROBOT-ROYAL 24	155 000 to 160 000	G	1957 to 1972
ROBOT-ROYAL 18	155 000 to 160 000	G	1957 to 1969
ROBOT-ROYAL 36	137 000 to 180 000	Z	1955 to 1972
ROBOT-RECORDER 24	122 000 to	K	1954 to present
ROBOT-RECORDER 36	152 000 to	K	1955 to present
ROBOT-RECORDER 6	122 000 to	K	1955 to present
ROBOT MOTOR-RECORDER 24 & 36 (M-ME-MEX-MB-B-BE-BS-BET etc.)	180 000 to	K	1962 to 1977
ROBOT MOTOR-RECORDER 24 & 36 (C-CE-CS)	192 000 to	-	1977 to present
ROBOT MOTOR-RECORDER 24 & 36 (D-DAP-DE-DZ-DN-DET-DFP etc.)	200 000 to	-	1984 to present
ROBOT MOTOR-RECORDER 27 C FTZ (POST)	180 000 to	-	1985 to present
ROBOT MOTOR-RECORDER 18	180 000 to	-	1963 to present
ROBOT SC electronic	000 101 to	-	1982 to present
ROBOT OS-35 F	 to	-	1985 to present

* The model series number is approximately between these two numbers.

Produktionsoversigt.

Robot produktion i Düsseldorf.

Photosynthesis

Fifty Camera Flowers

Natalie Iwanycki Ahlstrand og Bjarke Ahlstrand

Photosynthesis Fifty Camera Flowers

by NATALIE IWANYCKI AHLSTRAND & BJARKE AHLSTRAND

ONE OF MANY BOOKS

HASSELBLAD 500 EL/M, 1971

Kameraet er yndet af mange professionelle. Det har en motor-kraft, som gør det let at skyde uafbrudt. Planten "Mesembryanthemum nodiflorum" tilhører den populære sukkulentslægt, der kan overleve næsten i hvilket som helst goldt landskab, og har også gjort det i flere år i vores gamle Hasselblad.

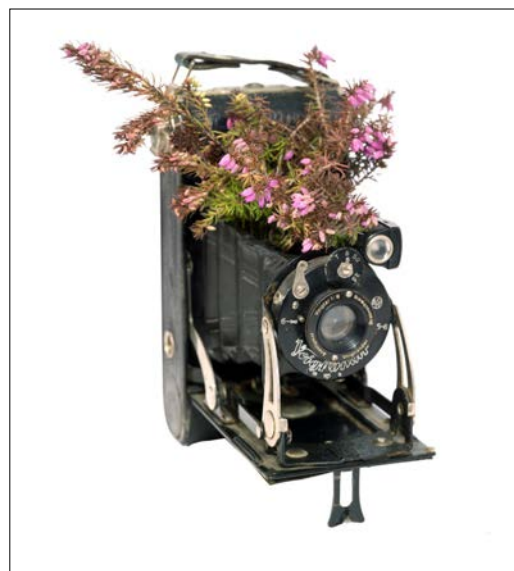
Fra bogens forord, skrevet af Nina Rønsted, Professor og kurator for botaniske samlinger, Statens Naturhistoriske Museum:

Om vi er omgivet af regnskovens fugtige mørke grønne, eller om vi retter blikket udover endeløse landskaber, bjergtages vi af naturens kraft og skønhed.

Et foto fastholder den levende natur, inspirerer vores fantasi og bringer farver og detaljer til live langt væk fra planternes naturlige voksested. I mere end hundrede år har kameraer troligt givet nyt liv til planter. I denne bog giver planterne de udtjente kameraer et pust af nyt liv tilbage.

KODAK DUAFLEX II, 1950

De forskellige Dualflexer havde bakelithuse med metalfittinger og -pynt, og de kunne fås med enten en enkelt 75mm f15 Kodet optik eller med en 72mm f8 triplet optik. Planten "Haworthiopsis attenuata" er hjemmehørende i den østlige Capeprovins i Sydafrika.

VOIGTLÄNDER JUBILAR, 1931

Kameraet er blevet fremstillet af Voigtlander AG i Braunschweig i anledning af firmaets 175-års jubilæum. Planten "Calluna vulgaris", eller lyng, findes i nogle af de smukkeste og vildeste landskaber i Danmark - på he- den.

VREDEBORCH VREDE BOX, 1950

Vrede Box er en serie af mediumformats-boks-kameraer fremstillet af Vredeborsch GmbH i Nordenham, Tyskland. For danskerne er det et pudsig navn pga. ordet Vredes betydning på dansk.

"Hoya serpens" planten stammer fra Himalaya og dyrkes pga. sine specielle blade og blomster.

"Fotosyntese" indeholder 50 af vores favorit kamerablomster – en blanding af mekaniske kameraer og levende planter. Det er kulminationen på tre års arbejde fra vores side, men for at sætte det i perspektiv, så skal det nævnes, at de ældste medvirkende kameraer har 100 år på bagen, og planterne har været 350 år undervejs. Men hvordan opstod idéen til dette post-apokalyptiske, botaniske projekt?

Den første kamerablomst kom til verden i sommeren 2016, da Bjarke tog et gammelt, defekt kamera med hjem fra sin butik, One Of Many Cameras (OOMC), på Gråbrødre Torv i København. Optik og spejl manglede, og kameraet var derfor hult indeni. Så vi fandt en lille sukkulent fra vindueskarmen, som ville kunne overleve på den begrænsede plads. Kort tid derefter blev det ene defekte kamera efter det andet taget med hjem, og arbejdet med at skabe unikke synteser mellem fragmentariske kameraer og levende planter begyndte.

Den allerførste kamera-blomst, som vi udstillede i OOMC lever den dag i dag, *Mesembryanthemum nodiflorum* i et Hasselblad. Men reaktionerne var blandede i starten; en del af de gamle, nørdede fotografika-samlere blev forfærdede ved synet af kameraernes Ferrari, der var reduceret til en jordfyldt beholder. Andre derimod blev med det samme draget af vores vision om at

MAMIYA C220, 1973

Ulig sit tyske modstykke, Rolleiflex'en, så har denne japanske udgave udskiftelige optikker. Det er et noget klodset og tungt TLR mediumformatskamera, men kaktussen elsker det. Stiklinger fra denne kaktus "Aporocactus flagelliformis" er meget gode til at overleve i vores gamle kameraer.

CONTAX II, 1939

Dette legendariske kamera fra Zeiss Ikon har måske set noget til Østfronten i 2. Verdenskrig, eftersom det meste af indmaden manglede, da kameraet blev doneret til fotosynteseprojektet. Denne tulipanart stammer fra Europa, Asien og Afrika. Selv om den er lillebitte sammenlignet med sine højt kultiverede slægtninge, så synes vi, at den bare passer helt perfekt til dette kamera.

POLAROID ELECTRIC EYE 900, 1960

Dette smukke kamera er designet af Walter Dorwin Tiague, og det har fuldautomatisk elektronisk kontrolleret belysning til både lukker og blænde. "Sansevieria fischeri", almindelig kendt som slangeplante, er opkaldt efter den tyske forsker Gustav Adolf Fischer, som samlede planter i Kenya og Tanzania. Som følge heraf døde han af sort feber.

bringe nyt liv til mekanisk skrald og fascineret af den post-apokalyptiske følelse, som værkerne frembringer. Måske er de en påmindelse om, at planterne en dag vil overtage de sidste rester af menneskeheds skaberværk.

Bogens billeder er fotograferet på digitale mellemformats Hasselblad-kameraer. De er hverken overdrevet kunstneriske, perfektionistiske eller retoucherede (og dog fremstår de stiliserede på deres egen vis). Defor optræder både døde blade, spildt jord og endda svamp i visse linselementer.

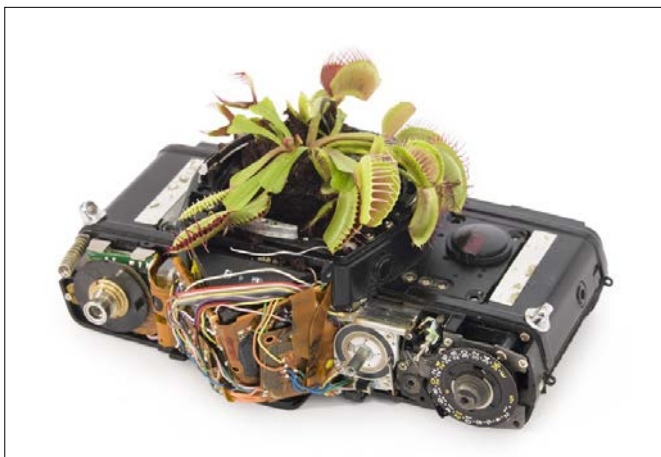
De defekte kameraer er donationer fra samlere, eller de stod og samlede støv på hylderne i One Of Many Cameras, mens de afventede deres skæbne – eller måske en ny begyndelse. Nogle af planterne er meget sjældne i den fri natur, men almindelige som dyrkede planter. Alle planterne er etisk anskaffet, enkelte fra specialdyrkere. Og vi garanterer 100%, at ingen planter kom til skade under projektets tilblivelse, men adskillige kameraer led overlast.

FUJI GX680 PROFESSIONAL, 1989

Fuji GX680 er et gigantisk singleoptik reflekskamera til mediumformatfilm produceret af Fujifilm. Der er 18 udskiftelige objektiver og filmholdere til det usædvanlige filmformat 6x8cm.

I kameraet er der en fantastisk slægtning til verdens største blomsterstand, den majestætiske "Amorphophallus konjac". Vores er fra Indonesien og frembringer en stinkende lugt for at tiltrække bestøvede insekter.

OLYMPUS OM-4 TITANIUM, 1986

Dette kamera repræsenterer det højeste udviklingstrin i Olympus OM-serie. (introduceret i 1972).

"Dionaea muscipula", den berygtede Venus-Fluefanger, er en af de mange kødædende planter, som stammer fra den sydøstlige del af USA.

GAP 6x9 BOX CAMERA, ca. 1950

Produceret af Georges Paris, en fransk kamera-producent, der fremstillede billige kameraer under mærket GAP fra 1940'erne til 1950'erne.

"*Iris reticulata*", dværgiris, stammer fra Kaukasus i det nordlige Iran. Den bliver kun op til 15cm.

SINAR P2 4x5", 1984

På Sinar storformatkameraer kan både optikken og bagstandarten bevæge sig i rotation eller lineært i en hvilken som helst retning og giver mulighed for perspektiv- og skarphedsplan-korrigerering. Slægten "Guzmania" er meget yndet som prydpilante i hjemmet. Den stammer fra Florida, Mexico og Central- og Sydamerika.

MAMIYA M645 SUPER, 1985

Designet af Tsuneaki Munakata. 645-kameraet skyder 6x4,5cm billeder på 120 film. Det japanske firma blev erhvervet af det danske Phase One i 2015. Det anvender stadig Mamiya 645 objektivfatning, selv om optikkerne i dag har autofokus og især fremstilles af Schneider-Kreuznach.

En af forårsbebuderne - *Erantia hyemalis* - er en skovplante. Vi glæder os til at se dette forårstegn i vore haver i februar og marts.

KIEV 88, 1975

Kiev 88, sommetider for sjov kaldt Hasselbladski, er det mest berømte af Kiev-kameraerne, fremstillet af Arsenalfabrikken i Ukraine. Kvalitetskontrollen har været ret dårlig på disse kameraer (dvs. de er ofte defekte), men de skaber smukke kame-rablomster.

"Muscari armeniacum cultivar" hører hjemme i Europa og Asien og kaldes normalt for druehyacint.

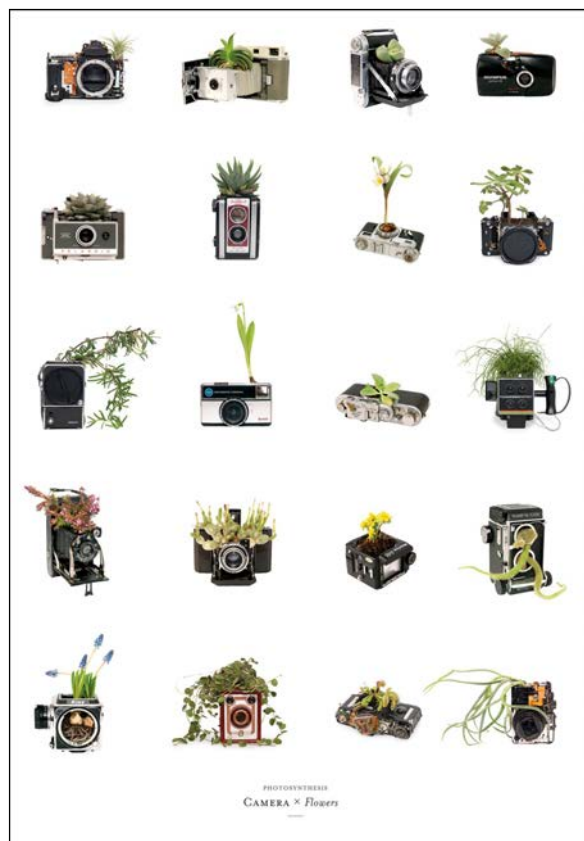
Bogen viser i alt 50 fotosyntese-billeder efterfulgt af fyldestgørende billedtekster på engelsk, fransk og dansk.

For yderlige information, kontakt:
Andreas Moesgaard,
One Of Many Books, tlf. 29 80 94 62.
contact@oneofmanybooks.com

BOGENS FORFATTERE

Natalie Ahlstrand er en canadisk botaniker og forsker. Bjarke Ahlstrand er en markant TV pro-
ducent, entrepreneur og fotokunstner.

Peter Kardon

Jørn Jørs Pedersen

Det hele blev solgt som skrot i 1955. Alt produktionsudstyret, de mange specialfremstillede maskiner og det specialværktøj, som Peter Kardon havde indkøbt for ½ million dollars et årti tidligere. Fabrikken var lukket og en forretningsdrøm lå i ruiner. Produktionen af Kardon kameraet var definitivt slut. Heldigvis oplevede Peter Kardon ikke selv det endelige fald.

Historien om Kardon kameraet er historien om en utrolig kynisme, der ramte den amerikanske kamera industri i efterkrigsårene. Det hele startede med Peter Kardonsky, der var født i Ukraine 1884, men udvandrede til USA i 1905. Her ændrede han sit efternavn til det mere mundrette – Kardon, der også blev navnet på kameraet, han satte i produktion i krigens sidste år.

Civilian Kardon med originalt Kodak f2 47mm objektiv (Leitz Photographica Auction Wien).

I USA blev Peter Kardon hurtigt integreret og en stor patriot af det amerikanske samfund, hvor han fik en ingeniøruddannelse.

Civillian Kardon 1632 monteret med Chiyoko Super Rokker 2,8 f 45mm objektiv.

I forlængelse af japanernes bombardement af Pearl Harbor i december 1941, indtrådte amerikanerne i 2. verdenskrig. Den amerikanske krigsdeltagelse skabte et øget behov for dokumentation med fotografiske billeder. I samme forbindelse overtog U.S. Government kontrollen med E. Leitz Company i New York, og det blev besluttet at de, under Peter Kardons ledelse, skulle forøge virksomhedens beskudne kameraproduktion, så den kom op på 6.000 stk. Leica IIIa kameraer, der alle skulle leveres til US Signal Corps. Imidlertid viste det sig, at der ikke var de nødvendige kompetencer til rådighed og at det tilgængelige lager af reservedele var meget mindre end anslået. Da produktionsudstyret samtidig ikke levede op til Peter Kardons krav, blev projektet opgivet. I stedet tilbød Peter Kardon at påtage sig en personlig risiko og påbegynde produktionen af et helt nyt kamera. Med en kontrakt på levering af 6.000 stk. kameraer, til US Signal Corps, startede han for egne midler Premier Instrument Corporation.

På bundstykkets inderside står Premier Instrument Corp. som producent.

Kardons opgave blev først og fremmest at designe et nyt kamera. På mange måder kom det til at ligne et Leica IIIa, det blev en smule mindre, men havde stort set de samme tekniske funktioner som Leicaen. Næste step var produktion af maskiner og værktøj, der kunne fabrikere alle kameraets 452 individuelle dele, med væsentlig mindre tolerancer og i en kvalitet der overgik Leica. Sluttelig skulle der indgås aftaler omkring det nødvendige objektivvalg. Samlet udgjorde Peter Kardons personlige investeringer i projektet ca. 1/2 million dollars.

Endelig, medio 1945, var de første prøvekameraer klar. Peter Kardon var på rette kurs og kunne gå i gang med at producere de første kameraer af ordren, der i mellemtiden var reduceret først til 2.000 stk. og derefter til 750 stk. Nedgangen sluttede imidlertid ikke med det. Efter japanernes kapitulation i august 1945, kunne den amerikanske hær ikke længere finde anvendelse for de bestilte kameraer, hvorfor de også aflyste resten. Dermed stod Premier Instrument Corporation og Peter Kardon tilbage med en stor investering i produktionsudstyr og et lager på 2000 stk. uafsatte kameraer. Deres eneste løsning for at komme ud af den kritiske situation var at gå ind på det stærkt konkurrenceprægede private marked.

I *Popular Photography*, december 1946, kan man under overskriften **New American Miniature in Production** læse, at "Premier Instrument Corporation lancerede et nyt kamera på markedet for miniature entusiaster, og at Peter Kardon har påtaget sig opgaven, at bygge et "Leica" kamera, men i bedre kvalitet og at der allerede er produceret 2.000 kameraer". Endvidere anslås det, at udsalgsprisen vil være ca. 300 dollars plus tax. I samme udgave finder man en annonce for et langt billigere Leica G (IIIa) udstyret med en Summar 50mm 2,0 til en samlet pris på 242 dollars.

Det første Kardon kamera, ofte betegnet som "Civilian Kardon", var monteret med et Kodak Ektar F2/47mm objektiv, og som det fremgår væsentligt dyrere end sit forbillede Leica IIIa, der blev solgt

med tilskud via Marshall-planen, der understøttede den europæiske produktion. Under forsøget på at afsætte de 2.000 kameraer på det ulige marked, blev Premier Instrument Corporation i slutningen af 1947 endnu engang kontaktet af US Army, denne gang med en forespørgelse om at producere et nyt kamera med helt specielle egenskaber. Først og fremmest skulle det fungere under temperatursvingninger mellem -55 og +65 og kunne betjenes af personer, der var iført kraftige handsker.

Trods skuffelsen med Civilian Kardon, påtog Peter Kardon sig endnu engang opgaven, og kort før sin død den 24. december 1948, blev de to første prototyper, der levede op til de ekstreme krav, leveret. Ledelsen af Premier Instrument Corporation blev overtaget af hans sønner og svigersønnen Irving Gross, der stod for den første leverance af 990 kameraer i juli 1951 og derefter 664 i maj 1954. Alle yderligere forsøg fra Irving Gross side på at indgå en ny kontrakt med US Army blev afslået. De væsentligste årsager hertil skal findes i, at Leica kameraet var billigere, og ikke mindst var der et uforudset sikkerhedsproblem. En stor del af kameraerne skulle bruges af CIA i hemmelig tjeneste, og da de sjældent forekom i privatbefolkningen, stod det forholdsvis hurtigt klart, at en person udstyret med et Kardon kamera kunne være en amerikansk agent, og dermed udgøre en sikkerhedsrisiko. Igen stod Premier Instrument Corporation tilbage uden en ordre og med økonomiske skrammer.

Civilian Kardon

Grundlæggende eksisterer der kun 2 forskellige udgaver af Kardon kameraet:

Som nævnt blev *Civilian Kardon* produceret fra 1947 og et par år frem. Det er med enkelte undtagelser en kopi af Leica IIIa. Et 135mm søgerkamera med 39mm objektivfatning, særskilt viewfinder og afstandsmåler, og som på Leicaen er der monteret en dioptri indstilling under tilbagespolingsknappen. Lukkeren kan indstilles fra 1 sek. til 1/1000 sek. + B og T, og der er ingen selvudløser. Indgraveringerne på toppen er enkelte, ét

Kardon med stor inskription efterfulgt af USA i mindre størrelse. Derudover er der kameraets serienummer. På bundstykket står: Open / Close efterfulgt af en retningspil og igen markeret USA. Det eneste sted på kameraet hvor det fremgår, at det er Premier Instrument Corporation der står for produktionen, er bundstykkets inderside. Skindcoveret er i samme gode kvalitet som resten af kameraet, med en fin struktur, der gør at det er behageligt at holde i hånden.

Standard objektivet var et Kodak Ektar f:2 47mm, af samme type som er kendt fra Retina serien, modificeret med en 39mm fatning og et eksternt fokus hjul der er placeret ved kl. 11. Det har international blændeskala fra f2 til f16, og afstandsindstillingen er markeret i feet. Udover Kodaks initialer er der på den næst yderste objektiv ring indgraveret: Premier Instrument Corp, hvilket indikerer deres delvise deltagelse i produktionsprocessen. Den samlede produktion var mindre end 2.000 eksemplarer.

Military Kardon

Military Kardon kameraet har også fået betegnelsen "Cold camera". Det er monteret med en bredere filmfremføringsknap med to paler til indstilling af nummertælleren. Udløseren er forhøjet og søgeren og afstandsmåleren skal ses på lidt afstand fra kameraet. Yderligere er der en ekstern pin på slow speed knappen, hvilket gør det nemmere at betjene iført handsker. Som standard har det samme Kodak 47mm Ektar objektiv som den civile model, men fokushjulet er større og flyttet ned til kl. 7, således det kan betjenes nedefra med venstre hånd. Kameraet har ingen indgraveret serie nummer, men på bagsiden er der monteret en plade med teksten: Signal Corps, kameraets serienummer, som på forunderligvis starter med 0, kontrakt og et internt nummer, samt Premier Instru-

Military Kardon - fokushjulet er flyttet til kl. 7.00 (Leitz Photographica Auction Wien).

ment Corp. I alt blev der solgt 1.654 stk. af disse kameraer til den amerikanske hær. Herudover anslås det, at der blev afsat små 200 stk. til offentligheden, hvilket giver et samlet antal på ca. 1.800 stk.

Military Kardon set oppefra.

Objektiver

Af konkurrencehensyn var det nødvendigt, at Premier Instrument Corporation også kunne tilbyde andre objektiver end Kodaks 47mm Ektar. Udover modificering af mounten, producerede de aldrig selv fotografiske objektiver, men valgte at fastholde samarbejdet med Kodak, der udviklede et par ekstra objektiver til brug for Kardon kameraet. Det første var Wide-Angel Lykemar f:3,5 35mm, der som navnet antyder - like Elmar - næsten havde samme form og konstruktion som en chrom, snailcam Elmar f/3,5cm 1:3,5. Derudover blev det til to ikke afstandskoblede objektiver, en Ko-

Den monterede plade levner ingen tvivl om kameraets tilhørs forhold og producent (Leitz Photographica Auction Wien).

Indgraveringen i Kodak objektivet fortæller om "Premier Instrument Corporation" deltagelse i produktionsprocessen (Leitz Photographica Auction Wien).

M39 koblet Pam Britar F4,5 105mm.

Wide-Angle Lykemar f:3,5 35mm.

dak 90mm f2 Lykemar og en Kodak Anastigmat f4,5 161mm. Det er dog uvist, om det sidste blev produceret specifikt til Kardon eller med henblik på brug til Leica og andre 39mm søgerkameraer. Men sikkert er det, at alle tre er produceret i meget få eksemplarer, og er yderst sjældne. Desuden producerede PHOTOGRAPHIC ARTS MFG. CORP. N.Y en 3 element Pam Britar F4,5 105mm hvor der specifikt er nævnt "Coupled For Leica Or Kardon" på emballagen.

Afslutning

På vegne af Premier Instrument Corporation måtte Irving Gross opgive at forhandle en ny kontrakt på plads med den amerikanske hær. En kort, men vigtig historisk æra i den amerikanske kamerahistorie var slut.

Fra 1947 til 1954 blev der produceret mellem 3.600 og 3.800 stk. af det, i dag, ikoniske Kardon kamera.

I 1955 måtte Premier Instrument Corporation kaste håndklædet i ringen, opgive produktionen og alt inventar og produktionsudstyr blev solgt som skrot. Det samlede udbytte udgjorde 1.500 dollar.

Kilder og billeder:
Leica Copies by HPR.
Leitz Photographica Auction Wien.

Billedgruppen

Gerhard Ryding

Kommende møder

Stereoskopi.

Torsdag 22. oktober 2020

Peter Randløv genopliver det første temanummer om stereoskopi, Objektiv nr. 38, 1987. "Stereoskopi, at se rummeligt". Det bliver naturligvis med 3D billeder og krydret med nogle af de mest spændende billeder, der er kommet til de seneste år i Registrant over Danske Stereoskopbilleder.

Vådkollodium

- landskabs- og arkitekturbilleder

ca. 1855-1865

Torsdag 26. november 2020

Ann Vibeke Knudsen er aftenens foredragsholder og skriver: "Jeg er optaget af at finde ud af, hvilke fotografer det var, der fotograferede de første topografiske billeder i Danmark, i den (fra 1851) nye vådkollodium-teknik. Altså billeder af landskaber, bygninger, mindesmærker, prospekter og lignende. Glasnegativerne blev kopieret på albuminpapir og de tidlige billeder i denne vanskelige teknik, der bl.a. krævede et mobilt mørkekammer, er ofte både smukke, delikate og meget detaljerige - og så fortæller de i den grad om et forsvundet Danmark."

Nyholm. Dokkens indvielse den 18. august 1858. Skruefregatten Sjælland indsættes i dokken. Foto af F. Henschel, 1825-1883, København og Slagelse. Billedet tilhører Det Kongelige Bibliotek.

Obs.!! Har du nogle så gamle billeder liggende, så tag dem meget gerne med til mødet!

Sommerens billedfund

Tune Laug.

Mange fotosamlere har sikkert oplevet forbavselsen og spændingen ved at fotografier eller kameraer er dukket op fra en helt uventet kant.

Sådan gik det for mig i starten af sommeren. Jeg havde været på genbrugspladsen med forskelligt affald, og tjekkede lige containeren med bøger. Og der, mellem alle bøgerne, lå nogle indrammede fotografier, hvor fotografiet af en herre med arabisk lignende klædedragt tiltrak sig min opmærksomhed. Også det indprægede firmalogo virkede interes-

sant: "Lehnert et Landrock Tunis." Da jeg kom hjem og slog firmanavnet op, viste det sig, at "Lehnert & Landrock" var virksomme i de første 30 – 40 år af 1900-tallet, med atelierer i bl.a. Tunis og Kairo. Firmaet blev drevet af Rudolf Franz Lehnert (1878 – 1948) og Ernst Heinrich Landrock (1878 – 1966), begge oprindeligt fra Mellemeuropa. De aftog portrætter og fotograferede både bygninger, monumenter og landskaber, og nok så kendt: "kunstneriske nøgenbilleder" af kvinder i Nordafrika, - alt sammen specielt henvendt til det Europæiske marked. Desværre står der på dette billede ingen oplysninger hverken bag på fotografiet eller på bagsiden af indramningen.

Nogle dage senere skulle jeg atter hen på genbrugspladsen. I containeren med kasserede vinduer og spejle mm. fandt jeg fotografiet af en ung forretningsmand der taler i diktafon! Absolut et interessant fotografi efter min smag. Det fortæller noget om tidens tekniske frembringelser, og så ligner det næsten en teaterscene, hvor den travle forretningsmand sidder hen slængt midt i den fine opstilling. Da jeg rutinemæssigt vendte billedet om stod der bag på rammen: Christian Hansen *17.10.1885, og på bagsidepapet: 1911. Men der er jo rigtig mange der hedder Christian Hansen. Da jeg forsigtigt tog fotografiet ud af rammen kom overraskelsen: Nogle havde heldigvis skrevet en lille notits som var klistret på indersiden af indramningspapet. Årstallet 1911 stemmer, og herren med diktafonen er grosserer Christian Hansen. Som det ses af notitsen er han knyttet til "cyclefabriken Sport" på Enghaveplads 14, Kbh. V. Formodentlig har fotografen anvendt en magnesium blitz som giver genskind i begge vinduer, og i øvrigt sørger for at hele rummet er lyst godt op.

Den tredje og sidste af forsommerens billedoverraskelser kom jeg ud for i forbindelse med boghandlen "Vangsgårds" nyhedsbreve. Vangsgård havde averteret med et større ud salg af grafik og diverse tryk og en mindre portion fotografier. Da jeg bladrede gennem diverse gamle tryk af tidligere kendte herrer,

1911. Gross. Chr. Hansen, Cyclefabriken Sport Enghaveplads 14, Kbh. V. Hjørnet paa 1 ste Sal. Bemærk: Diktafonen og Papirkurven fyldt m. tømte Kuverter for Ordre.

dukkede dette håndkolorerede fotografi af en kvinde op. Det er lidt specielt i hele sin udformning, og jeg syntes at prisen 50 kr. ikke var skræmmende, - og måske nogle ville kunne fortælle noget mere når jeg tager det med til førstkommende møde i DFS billedgruppe. Da jeg kom hjem og tog fotografiet ud af det lukkede plastikomslag så jeg en sort, lidt rusten bagside og tænkte at det måtte være et koloreret ferrotypi, prøvede også med en

magnet - som blev hængende. SPÆNDENDE, og noget nyt for mig. Pladen måler 16,5 x 21,5 cm, - væsentligt større end jeg normalt ser dem.

Det har været nogle sjove oplevelser, og interessant, hvis jeg finder - eller der dukker nogle flere "puslebrikker" op om de tre fotografier. Det vil jeg meget gerne høre om.

Bog- & Udstillingsomtale

Tune Laug

Certo-Camerawerk

Hartmut Thiele

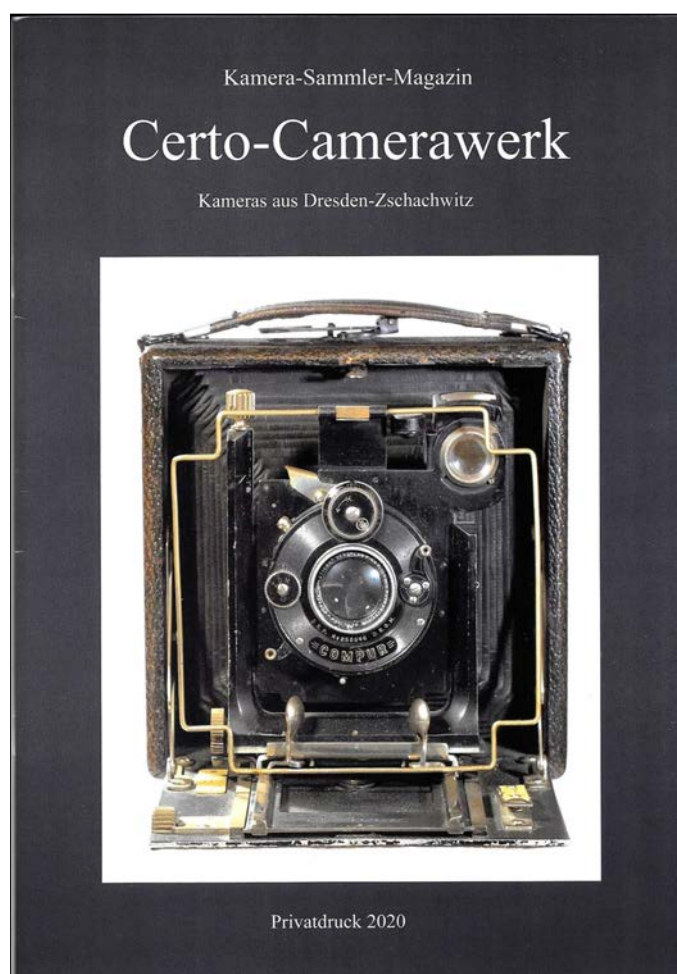
Privattryk
Pris €14,80

Af Klaus-Eckard Riess.

Denne publikation fortæller Certos historie fra 1902 til 1987. Ved siden af firmahistorien bliver samtlige kameramodeller præsenteret, lige fra de første klapkameraer over rullefilmstyperne til den spændende udvikling på 35mm-området. Det 70 sider tykke værk i A4-format er ovenud rigt illustreret og rummer også en uddybende beskrivelse af DDR's ORWO-SL-Kassette.

Et enkelt kamera er dog ikke repræsenteret. Det er min egen Super Dollina, som er et unikat, fordi den er blevet sammenbastlet af en ungdomsven, der i halvtredserne har stået i lære hos Certo. Lukker og objektiv har han åbenbart taget fra et helt andet kamera. Ifølge Hartmut Thiele er Steinheil Cassar objektivet blevet leveret til Welta den 6.6.1942 (i alt 1289 stk.).

Bogen (hæftet) kan bestilles hos:
Hartmut Thiele
Herterichstr. 83
D-81477 München
Tlf. +49 89 79 81 05
Email:
Thiele.Hartmut@t-online.de.

Klaus' Certo Super Dollina.

Medlemsorientering

Tune Laug

Landsmøde og generalforsamling

Lørdag den 03.10.2020

Forsamlingshuset Østergade 33, 5500 Middelfart

Program:

- 10:00 Loppemarked opstilles og udstillere er meget velkomne til at vise deres fotografika eller hænge deres værker op.
- 10:30 Formanden byder velkommen.
- 12:00 Frokost.
- 13:00 Generalforsamling.
Herefter anvisningssalg.
Afslutning, hvor alle deltager i oprydningen.

Dagsorden for generalforsamlingen:

1. Valg af dirigent.
2. Formandens beretning.
Herunder beretning fra redaktionsgruppen.
3. Det reviderede regnskab fremlægges.
4. Afstemning om indkomne forslag.
5. Valg til bestyrelse.
På valg er: Leif Johansen, Jesper B. Pedersen, Andreas Trier Mørch og Tune Laug.
Alle fire modtager genvalg.
Svenn Hugo har meddelt at han træder ud af bestyrelsen af helbredsmæssige grunde.
Derfor foreslår bestyrelsen at Ann Vibeke Knudsen vælges som nyt bestyrelsesmedlem.
6. Valg af 2 revisorer.
På valg er: Willy Thomsen og Lars Schönberg-Hemme.
Begge modtager genvalg.
7. Fastsættelse af kontingent.
8. Eventuelt.

Kommende møder

København

Preus Museum "det nasjonale fotomuseet"

Torsdag den 17. september.

Tune Laug fortæller og viser billeder fra udflugten sommeren 2019 til Preus Museum i Horten i Norge. Præsentation af museet, museets temaopdeling af den fotografiske udvikling, og fokusering på udvalgte kameraer vil være en del af de emner, der præsenteres.

Foredrag om kameraskrot, der bliver til nye billeder

Torsdag den 15. oktober.

Når gamle kameraer skal på den sidste rejse, til genbrug som metal, plast, elektronik og glas, skal det ikke ske uden en lille fest. Kom og følg Lars Bahl i en kreativ proces, hvor nye motiver skabes af gamle fotoapparater.

Heinrich Zille i Berlin

Folkekær kunstner, satiriker og fotograf

Torsdag den 19. november.

Klaus-Eckard Riess og Zilles fotografier tager os med på en vandring igennem kejser Wilhelms Berlin. Vi promenerer dog ikke på gaden *Unter den Linden*, men færdes derimod i de mere dystre bydele, hvor det jævne folk lever, knokler og også fornøjer sig. Som lidt krydderi drysses Heinrich Zilles satiriske tegninger ind imellem billederne.

Julemødet

Lørdag den 5. december.

Jylland

Middelfart

Lørdag den 3. oktober.

EKSKURSION

Af Andreas Trier Mørch

Der er kommet et nyt fotohistorisk museum i København, som er navngivet

LATERNA MAGICA

Det består af tre rimeligt store rum og samt en glasveranda ud til en gårdhave - og er som sådan overskueligt. Men de udstillede genstande er af forbløffende høj kvalitet - herunder en samling spionkameraer. Endvidere kan et af rummene omdannes til et kæmpestort laterna magica, hvor gaden overfor på det nydeligste bliver vist på hovedet! Flere steder er der indrettet mulighed for portrætfotografering - herunder på glasverandaen.

Medlemmerne af DFS er nu blevet inviteret på besøg

lørdag den 10/10 og/eller søndag den 11/10 mellem kl. 13 og 15

til rundvisning og samt samtale over en kop kaffe eller the. Men dette med en øvre grænse på 8 personer om dagen - både pga. museets størrelse og al det pågående corona-halløj. Derfor er en tilmelding nødvendig til andreastriermorch@gmail.com. Hvis der melder sig flere end 16 kan et møde senere aftales. Da museet ikke er velhavende og både er indrettet og drives af en gruppe ulønnede venner koster besøget 50 kr. pr. deltager. Vi kan også lade hatten gå rundt.

Museet er beliggende på Niels Ebbesens Vej 13, 1911 Frederiksberg C.

Se deres flotte hjemmeside: www.laternamagica.co - inkl. de mange undersider.

Rapport fra en fotoudstilling

Klaus-Eckard Riess

I hele juli måned viste Museum Nordsjælland på Torvet i Hillerød en udstilling med interessante billeder af arkæologiske fund, som blev gjort ved udgravningerne til fundamentet til det nye super sygehus.

For de smukke og unikke optagelser stod fotograf Phillip Nørgaard.

På et møde i begyndelsen af 2021 vil han gerne fortælle os om den avancerede fotografiske teknik, han har benyttet sig af.

3500 år gammel del af hjortetaksøkse med en længde på ca. 12 cm. Øksefragmentet er dekoreret med cirkler med indlagt birkebeg, der har givet et grafisk udtryk.

1800 år gammel kam med en brede på ca. 8 cm.

Kammen er sammen-sat af tre lag ben og tak, som er holdt sammen af broncenitter.

900 år gammelt dragtspænde med en højde på ca. 5 cm. Er det en hest eller en drage?

400 år gamle tandhjulstænder med en længde på ca. 25 cm, fra en vandmølle.

Anvisningssalgsslisten til lørdag d. 03.10.20 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for tredemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederne:

Jesper Bruus Pedersen og Andreas Trier Mørch

tlf. 21 72 42 02

tlf. 33 14 14 08

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
1	Trækasse med 32stk. sort/hvide 8x8cm Richter-dias: Grønland, Island og andet		
2	Carte de visite-album (10x13,5cm, rødt fløj) med 10stk. familiefotos		
3	Album med 10stk. fotografiske "Fotografier öfver Trollhättan"		
4	Tidligt carte de visite-album (11x13cm) m. 36stk. familiefotos (uden oplysninger)		
5	Stort album (18x35cm) med engelske carte de visite- og cabinet-fotos		
6	Papkasse med ca. 65stk. sort/hvide 8x8cm. dias fra Nicaragua		
7	Ferrotypi: Soldat		
8	4stk. ferrotypier		
9	2stk. ambrotypier		
10	Ambrotypi: To herrer, i (skadet) union-case		
11	Hasselblad Distagon 4/50mm T*		
12	Canon optik FL 1.2/58 mm med modlysblænde		
13	Canon Booster, lysmåler med taske og brugsanvisning		
14	Nikon Zoom-Nikkor 3,5-4,5/35-105 mm, AIS, FLOT		
15	Nikon Zoom-Nikkor 3,5-4,5/28-85 mm, AIS		
16	Nikon AF Nikkor 2,8 D/35-70 mm		
17	Adapter til anvendelse af Hasselblad optik på Leica R kamera		
18	Nikon Nikkor 3,5/28 mm		
19	Zeiss Ikon Nettar 515/2, m. Nettar Anastigmat f:4,5/10,5cm. og Compur		
20	WERRA mat, m. Tessar 2,8/50, Prontor RVS og modlysblænde (+ dæksel) OK		
21	Minox digital Leica M3 i æske (dekorativ, men funktion tvivlsom)		
22	Zeiss Ikon Contaflex Super, m. Tessar 2,8/50, lysmåler virker (pæn)		
23	Balda mikroskopkamera		
24	Engelsk carte de visite-album (12x16cm.) med godt 30 billeder		
25	Tysk carte de visite-album (15,5x21cm) med topografiske, tyske billeder		
26	2stk. ambrotypier i læderetuier (1. En soldat / 2. En siddende herre)		
27	3 stk. ambrotypier i læderetuier		
28	Daguerreotypi (siddende par)		
29	Daguerreotypi (siddende kvinde med bog)		
30	Ambrotypi (kvinde med to døtre), i læderetui mærket: A.Brothers, Manchester		
31	Ambrotypi (dreng med venstre hånd stukket ind i vesteåbningen)		
32	Ambrotypi (kvinde, med forgyldt halskæde og ring), fotograf: L. Nielsen, Kbh.		
33	Ambrotypi (pige m. hat), fotograf L. Mertens, Rendsburg, defekt sort baggrund		
34	Kodak 35 Rangefinder, m. Anastigmat Special 3,5/50, lens hood og BT	300	
35	Olympus-Pen (første version, 1959), m. D.Zuiko 3,5/2,8cm, modlysblænde + BT		
36	Olympus Pen EE2 (1968), m. D.Zuiko 3,5/28mm og læderetui		
37	Nagel Vollenda (70/1), m. Nagel-Anastigmat 4,5/10,5cm. og Pronto-lukker		
38	Kodak Retinette II (type 160), m. Kodak-Anastigmat 3,5/5cm. og Compur		
39	Ambrotypi (ung kvinde med forgyldte smykker)		
40	Ferrotypi (kvinde i sort kjole), mærket: H.Twaites, Photographer, London		
41	Ambrotypi (kvinde med guldbroche), fotograf: C. Paulsen i Ringkøbing		
42	Ambrotypi (ungt par med guldsmykker), Fotografisk Atelier på Volden		
43	Voigtländer Brillant (1932), m. Voigtar 7,7/7,5cm.		
44	Minolta Autocord LMX (6x6 TLR), m. Rokkor 3,5/75mm og frontdæksel		
45	Yashica 44 LM (4x4 TLR), m. Yashinon 3,5/60mm.		
46	Rollei Rolleiflex SL26 (Instamatic)		
47	Balda Baldixette		
48	Ricoh KR-10X		

Anvisningssalgsslisten til lørdag d. 03.10.20 i Middelfart

Anvisningssalgseffekterne sælges som beset, og Dansk Fotohistorisk Selskab påtager sig intet ansvar for eventuelle fejl og mangler og den anførte tilstandsbetegnelse. Køber og sælger erlægger hver 12,5% til D.F.S. Der afregnes kontant på stedet med såvel køber som sælger. Kredit gives kun til medlemmer, der har lagt kommissionsbud. Kommissionsbud accepteres kun, hvis køber selv arrangerer afhentning. Den, der afgiver bud for tredemand, hæfter for budet. Medlemmer kan indsende bud pr. telefon og e-mail til anvisningssalgslederne:

Jesper Bruus Pedersen og Andreas Trier Mørch

tlf. 21 72 42 02

tlf. 33 14 14 08

Kommissionsbud modtages senest 2 døgn før anvisningssalget.

Nr.	Beskrivelse	Limit	H.slag
49	Minolta X-300, m. Zoom 35-70 (mærke ?)		
50	Gevart Gevabox 6x6		
51	Yashica-C (6x6 TLR), m. Yashicor 3,5/80mm		
52	Yashica LM (6x6 TLR), m. Yashikor 3,5/80, frontdæksel, BT, manual, org. æske		
53	Rolleiflex / Rolleicord Plattenadapter i org. emballage		
54	Rollei E110 med flash cube adapter og rødt læderetui (uden batteri)		
55	4 stk. gode forstørrelsesobjektiver (Schneider-Kreuznach + Rodenstock), i taske		
56	Konica Minolta Dynax 7D, org. emballage, + org. AF Zoom 2,8-4/17-35mm (OK)		
57	Minolta Dynax 7000i, m. manual, + Minolta AF Zoom 4/24-50 + emballage		
58	Minolta 9000 AF, m. manual og emballage, uden objektiv		
59	Minolta AF Zoom Lens f:2,8/80-200mm Apo Tele, m. manual og org. læderetui		
60	Minolta AF 2,8/100 Macro i org. emballage		
61	Minolta Program Flash 5600 HS, inkl. manual og forlænger kabel		
62	Macro 1200 AF ringflash, m. Minolta Control Unit 1200AF		
63	Minolta Program Flash 4000AF, med manual og org. emballage		
64	Rodekasse med nærlinser, filter, batteri packs m.m.		
65	Minolta Dimage 7 (5,2MP), med 28-200mm zoom og org. emballage		
66	Minolta kvalitets-bordstativ		
67	Seagull Right Angle Finder, med adaptore til Leica, Nikon, Canon, Pentax		
68	Graflex Pacemaker Speed Graphic, m. Graflex Optar 4,7/135, 2 dobb.kassetter m.m.		
69	3 stk. 4x5 inch Riteway dobbeltkassetter		
70	Lille Minolta-kamerataske til digitalkamera (ubrugt)		
71	Gammel "Multiblitz Press Universal" flash. (God til den lille gør-det-selv-mand?)		
72	Retina Ib, m. Xenar		
73	Emitax Automatic SE (automatik ?)		
74	Konica C35 Automatic		
75	Kenwood fisheye-forsats med 49mm gevind		
76	Objektiv: Konica AR 1,8/40mm		
77	Tamron 2,8/28mm med Konica AR adapter		
78	Agfa Billy (6x9) med Compur og Solinar 4,5/105 + Agfa Billy I m. Vario og Agnar		
79	Jougla & Lumiere Lumix (6x9) folding + Voigtländer Jubilar med Voigtar 1:9		
80	Zeiss Ikon Ikonta 520/15, m. Novar Anastigmat 6,3/12cm. og Telma (pæn)		
81	Kodak Retinette (Type 147)		
82	Kodak Retina I (Type 117) (slidt), m. Xenar 3,5/5cm. og Compur		
83	Kodak Retina I (Type 010), m. Xenar 3,5/5cm. og Compur-Rapid		
84	SIX-20 Brownie Junior box + Kodak Junior I (6x9 folding) m. Triskop 1:11		
85	2 stk. boxkameraer (Kodak London): SIX-20 Brownie E og SIX-20 Brownie B		
86	Mellemringsæt og bælg til Exakta		
87	No.1 Autographic Kodak Junior (1916) med griffel (som nyt)		
88	Kodak Premoette JR. No.1 (1913) (god stand)		
89	Kodak Retina IB, m. Xenar 2,8/50		
90	Kodalux L belysningsmåler i læderetui OK		
91	Kodak Retina Naheinstellgerät i plastetui med NI/32 og NII/32 nærlinser		
92	Kodak Retina Nahstativ 1/1 (Z51) med nærlinse R 1:2/32 og diaholder		
93	Kodak Retina 28mm søger (til Retina Curtagon f:4/28) (sjælden!)		
94	Zeiss Ikon Aerotopo stereoskop, i læderetui		
95			
96			

Rudolf Heinrich Zille

(10. januar 1858 – 9. august 1929)

var en tysk illustratør, karikaturtegner, litograf og fotograf.

Vedrørende kommissionsbud til anvisningssalg!

**Bestyrelsen har vedtaget, at kommissionsbud kun kan modtages,
hvis køber selv sørger for afhentning af købte varer.**

Deadline

for indlevering
af stof til Objektiv

April
1. marts

September
1. juli

December
1. november

NJAL FOTO

Njalsgade 22. Tlf.: 3254-5590
www.njalfoto.dk

Goecker for shooters

www.goecker.dk

Butik i København: Hejrevej 37 - 2400 København NV
Butik i Aarhus: Sindalsvej 37 - 8240 Risskov
Tlf: 3582 1100

Bestyrelse & Redaktion

Bestyrelse

Formand

Svenn Hugo
Orebyvej 27, Rørbæk
4990 Sakskøbing.
Tlf.: 5470 5595
vildmanden@email.dk

Næstformand

Andreas Trier Mørch
Rigensgade 5, 1th.
1316 København K
Tlf. 3314 1408
andreastriermorch@gmail.com

Sekretær

Tune Laug
Kærsangervej 5
4581 Rørvig
Tlf. 6199 2715
laugnell@gmail.com

Kasserer:

Jesper Bruus Pedersen
Overgaden oven Vandet 82, 1.tv
1415 København K.
Tlf.: 2172 4202
jesperbruus@gmail.com

Bestyrelsesmedlem

Leif Germann Jensen
Stationsvej 22
2640 Hedehusene
Tlf.: 3061 7145
leif.gj@mail.dk

Web-master & møder vest for Storebælt

Leif Johansen
H.C. Andersens Vej 7
6100 Haderslev
Tlf.: 7452 6038
leif@dagnyleif-johansen.dk

Bestyrelsesmedlem

Klaus-Eckard Riess
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
klauseckardriess@gmail.com

Redaktion

Artikler

Klaus-Eckard Riess (Ansv.)
Opnæsgård 53, 2.tv
2970 Hørsholm
Tlf.: 4586 6810
klauseckardriess583@gmail.com

Medlemsorientering mm

Tune Laug
Kærsangervej 5
4581 Rørvig
Tlf.: 6199 2715
laugnell@gmail.com

Layout

Niels-Ove Rolighed
Peder Munks Vej 81
9300 Sæby
Tlf.: 6061 6699
nor@kanok.dk

Møder i København & Middelfart

København

Den 3. torsdag i månederne september-marts kl. 19:30.
Østerbrohuset, Århusgade 103, 2100 København Ø.

Middelfart

Møder i april, september/oktober og januar/februar.
Østergades Forsamlingshus, Østergade 33, 5500 Middelfart.

Medlemsskab

Anvisningssalg

afholdes ved generalforsamlingen i Middelfart i april, og i København i december.

Anvisningssalgsbetingelser

Henv.: Jesper Bruus Pedersen /
Andreas Trier Mørck.
Tilmelding af fotografika senest
1. marts og 1. november.
Bud kan fremsendes pr. tlf., mail
eller brev.

Medlemskab af DFS er obligatorisk
for deltagelse i anvisningssalg.
Sælger og køber betaler hver 12,5%
i salær til DFS.

Loppemarkeder

afholdes normalt i forbindelse med
alle medlemsmøder.

Kontingent

Danmark kr. 400.-
Udland kr. 500.-
Netbank: Konto nr. 1551 1506447
SWIFT-BIC: DABADKKK
IBAN: DK35 30000001 5064 47

Medlemsperiode

1. januar til 31. december.
Indbetalingskort udsendes i december.
Indmeldelse pr. 1/10-31/12 kr. 100,-
Objektiv udsendes i april, september
og december.

Adresseændring eller udmeldelse:

Henvendelse til kassereren.

Æresmedlemmer

John Philipp, Svenn Hugo,
Klaus-Eckard Riess.

Objektiv

Objektiv udsendes kun til medlemmer
af DFS og forhandles ikke kommercielt.
Redaktionen gør opmærksom på at ar-
tikler ikke nødvendigvis afspejler for-
eningens holdning.
Indsendt materiale er underlagt bladets
layout.

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk,
fotografisk eller anden gengivelse af
skriftet, samt dele deraf, er kun tilladt
efter skriftlig tilladelse fra Dansk Foto-
historisk Selskab.
No part of this publication may be re-
produced in any form without permissi-
on in writing from DFS.

Web-site:

www.objektiv.dk

BOUTIQUE
Copenhagen

